

Klimaregnskap for fem kommuner på Helgeland 2020

Denne rapporten tar for seg klimaregnskap for Alstahaug, Dønna, Herøy, Leirfjord og Træna kommune sin egen virksomhet for år 2020.

Utarbeidet av Hogne Nersund Larsen, Emilie Chartrand, Henriette Mo Sandberg og Jill Saunders

24. jan 2022

Alstahaug
kommune

Dønna
kommune

Herøy
kommune

Leirfjord
kommune

Træna
kommune

**KLIMAREGNSKAP
FEM KOMMUNER PÅ
HELGELAND 2020**

Innhold

1	Introduksjon	5
1.1	Bakgrunn	5
1.2	Introduksjon av klimafotavtrykk	5
1.3	Metode	6
2	Resultater	7
2.1	Alstahaug Kommune	8
2.2	Dønna Kommune	13
2.3	Herøy Kommune	18
2.4	Leirfjord Kommune	23
2.5	Træna Kommune	28
3	Oppsummering	32

Tabeller

Tabell 1:	Klimafotavtrykk for Alstahaug kommune i år 2020, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO ₂ e	9
Tabell 2:	Klimafotavtrykk for Alstahaug kommune i år 2020, detaljert nivå, tall i tonn CO ₂ e	10
Tabell 3:	Utvikling i klimafotavtrykk for Alstahaug kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO ₂ e	12
Tabell 4:	Klimafotavtrykk for Dønna kommune i år 2020, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO ₂ e	14
Tabell 5:	Klimafotavtrykk for Dønna kommune i år 2020, detaljert nivå, tall i tonn CO ₂ e	15
Tabell 6:	Utvikling i klimafotavtrykk for Dønna kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO ₂ e	17
Tabell 7:	Klimafotavtrykk for Herøy kommune i år 2020, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO ₂ e	19
Tabell 8:	Klimafotavtrykk for Herøy kommune i år 2020, detaljert nivå, tall i tonn CO ₂ e	20
Tabell 9:	Utvikling i klimafotavtrykk for Herøy kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO ₂ e	22
Tabell 10:	Klimafotavtrykk for Leirfjord kommune i år 2020, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO ₂ e	24
Tabell 11:	Klimafotavtrykk for Leirfjord kommune i år 2020, detaljert nivå, tall i tonn CO ₂ e	25
Tabell 12:	Utvikling i klimafotavtrykk for Leirfjord kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO ₂ e	27
Tabell 13:	Klimafotavtrykk for Træna kommune i år 2016, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO ₂ e	29
Tabell 14:	Klimafotavtrykk for Træna kommune i år 2016 detaljert nivå, tall i tonn CO ₂ e	30
Tabell 15:	Utvikling i klimafotavtrykk for Træna kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO ₂ e	31

Figurer

Figur 1: Inndeling i scope i følge GHG-protokollen	6
Figur 2: Klimafotavtrykk, år 2020, fordelt per innbygger, tall i kg CO ₂ e (gjennomsnitt)	7
Figur 3: Foto: Andreas Lieng	8
Figur 4: Klimafotavtrykk for Alstahaug kommune i år 2020, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO ₂ e	9
Figur 5: Klimafotavtrykk for Alstahaug kommune i år 2020, detaljert nivå, tall i tonn CO ₂ e	11
Figur 6: Utvikling i klimafotavtrykk for Alstahaug kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO ₂ e	12
Figur 7: Foto: Erlend Haarberg	13
Figur 8: Klimafotavtrykk for Dønna kommune i år 2020, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO ₂ e	14
Figur 9: Klimafotavtrykk for Dønna kommune i år 2020, detaljert nivå, tall i tonn CO ₂ e	16
Figur 10: Utvikling i klimafotavtrykk for Dønna kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO ₂ e	17
Figur 11: Foto: Herøy kommune	18
Figur 12: Klimafotavtrykk for Herøy kommune i år 2020, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO ₂ e	19
Figur 13: Klimafotavtrykk for Herøy kommune i år 2020, detaljert nivå, tall i tonn CO ₂ e	21
Figur 14: Utvikling i klimafotavtrykk Herøy kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO ₂ e	22
Figur 15: Foto: Høgne Nersund Larsen	23
Figur 16: Klimafotavtrykk for Leirfjord kommune i år 2020, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO ₂ e	24
Figur 17: Klimafotavtrykk for Leirfjord kommune i år 2020, detaljert nivå, tall i tonn CO ₂ e	26
Figur 18: Utvikling i klimafotavtrykk for Leirfjord kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO ₂ e	27
Figur 19: Foto: Jan Helge Andersen	28
Figur 20: Klimafotavtrykk for Træna kommune i år 2016, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO ₂ e	29
Figur 21: Utvikling i klimafotavtrykk for Træna kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO ₂ e	31
Figur 22: Klimafotavtrykk for alle fem kommuner i år 2020, fordelt på KOSTRA-funksjon	32
Figur 23: Klimafotavtrykk for alle fem kommuner i år 2020, fordelt på KOSTRA-innkjøpsart	33

1 Introduksjon

1.1 BAKGRUNN

Klimagassutslipp fra menneskelig aktivitet er hovedårsaken til den observerte temperaturøkningen fra 1951 til i dag og de observerte klimaendringene verden over. Dette ble slått fast av FN's klimapanel sin siste rapport fra 2021, som fokuserer på den vitenskapelige bakgrunnen bak klimaforandringer. Regjeringa mener at den globale oppvarmingen er vår tids kanskje største utfordring. Et første naturlige steg i å iverksette effektiv klimahandling er å måle klimagassutslippene i et såkalt klimagassregnskap. Dette er også motivasjonen i dette dokumentet, hvor et klimagassregnskap for fem kommuner på Helgeland er utarbeidet.

Globalt sett er en gjennomsnittsperson ansvarlig for omtrent 7 tonn CO₂-ekvivalenter (CO₂e). Fotavtrykket til en gjennomsnittlig nordmann er omtrent 50 % høyere; 11 tonn CO₂e, og fordeler seg på omtrent 7 tonn CO₂e fra privat forbruk og nær 4 tonn CO₂e fra annet sluttkonsum, hovedsakelig offentlig¹. Offentlig forbruk fordeler seg på kommunal, fylkeskommunal og statlig virksomhet, der dette notat dekker det førstnevnte; kommunal virksomhet.

Norske kommuner og fylkeskommuner har en forholdsvis lang historie med å jobbe med lokal klimahandling, initiert helt tilbake til Lokal Agenda fra Rio-konferansen i 1992. Også klimaregnskap ble utviklet med bruk av kommunefordelte data fra SSB tilbake til 1991. Imidlertid var det begrensinger som gjorde at statistikken i 2012 ble nedlagt. Denne er nå startet opp igjen, med forbedringer på visse områder.

1.2 INTRODUKSJON AV KLIMAFOTAVTRYKK

Asplan Viak sin gruppe på energi og miljø i Trondheim, tidligere MiSA - miljøsystemanalyse, så på 2000-tallet behov for forbedret statistikk på klimagassutslipp for kommuner. To behov ble klare; kommuner ønsket en bedre oversikt over egen virksomhet og de ønsker i større grad å inkludere fotavtrykkberegninger, sistnevnte et resultat av mer fokus på miljøkrav i anskaffelser.

På bakgrunn av dette ble modellen i Klimakost utviklet. I utgangspunktet ble Klimakost utviklet som en modell for å beregne komplette klimaregnskap for kommunens egen virksomhet, men har nå også blitt benyttet til å beregne klimafotavtrykk av kommunens innbyggere.

I Figur 1 skisserer vi denne utviklingen fra å kun se på direkte utslipp innen en kommune (geografisk perspektiv) gjennom bruk av data fra Miljødirektoratet, til å vurdere også klimafotavtrykk av både egen virksomhet, og også samfunnet totalt, med bruk av klimakostmodellen.

Fokus i denne rapporten er klimafotavtrykket av egen virksomhet i kommunene. Flere moment kan trekkes frem om hvorfor dette er viktig:

- Viktig å «feie for egen dør» og vise at kommuner tar ansvar for egen virksomhet. Synlighet ut mot befolkning er viktig.
- Stor grad av påvirkningspotensial. Det er i hovedsak lettere å gjennomføre tiltak på egen virksomhet enn det er å påvirke næringsliv og privat forbruk.
- Kommuner har en viktig rolle som innkjøper og kan gjennom dette påvirke teknologiutvikling gjennom å stille miljøkrav i anskaffelser.

Dette notat er kun en innledende beskrivelse av analysen, med utvalgte resultat. Klimaregnskap for alle kommuner er lagt på klimakostportalen, som ligger på www.klimakost.no. Her kan man se på klimaregnskapet på ulike måter:

- Inndelinger i bidrag og tjenester på to ulike detaljgrader.
- Krysskoblinger mellom bidrag og tjenesteområde.
- Tidsserier 2001-2020 (bør benyttes med forsiktighet da det er noe feil i eldre data).
- Sammenligninger av kommune, fylke og nasjonale klimaregnskap.

Analysen er ment som et kunnskapsgrunnlag. Altså som et grunnlag for at kommuner skal kunne begynne med sitt klimaarbeid.

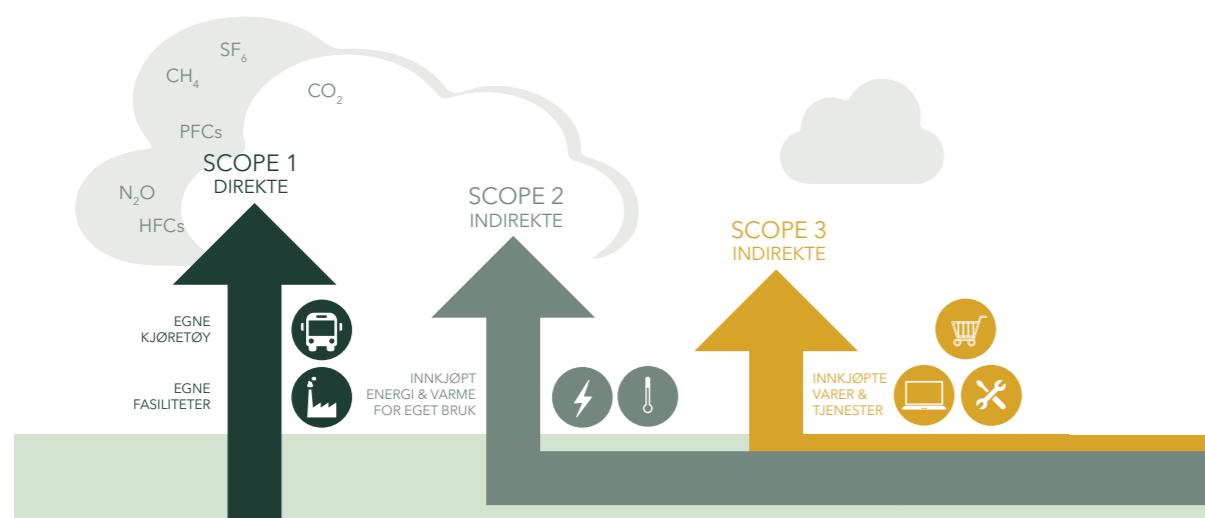
¹ Forbruksbasert klimaregnskap for Norge, K. Steen-Olsen, C. Solli og H. Nersund Larsen, Framtiden i våre hender, 13.01.2021.

2 Resultater

1.3 METODE

Klimafotavtrykket til kommunene er modellert med klimakostmodellen². Modellen benytter en kombinasjon av livsløpsanalyse (LCA) for fysiske innsatsfaktorer (i denne analysen energiforbruk) og miljøutvidet kryssløpsanalyse (EEIOA) for økonomiske innsatsfaktorer. I en miljøutvidet kryssløpsanalyse benyttes utslipp og aktivitetsdata for et standard utvalg næringslivssektorer (SN2007/NACE rev2) for å beregne utslippene et gitt innkjøp innen hver sektor forårsaker. Fysiske tall på energibruk og økonomiske tall på innkjøp er begge innhentet via KOSTRA-systemet til SSB³.

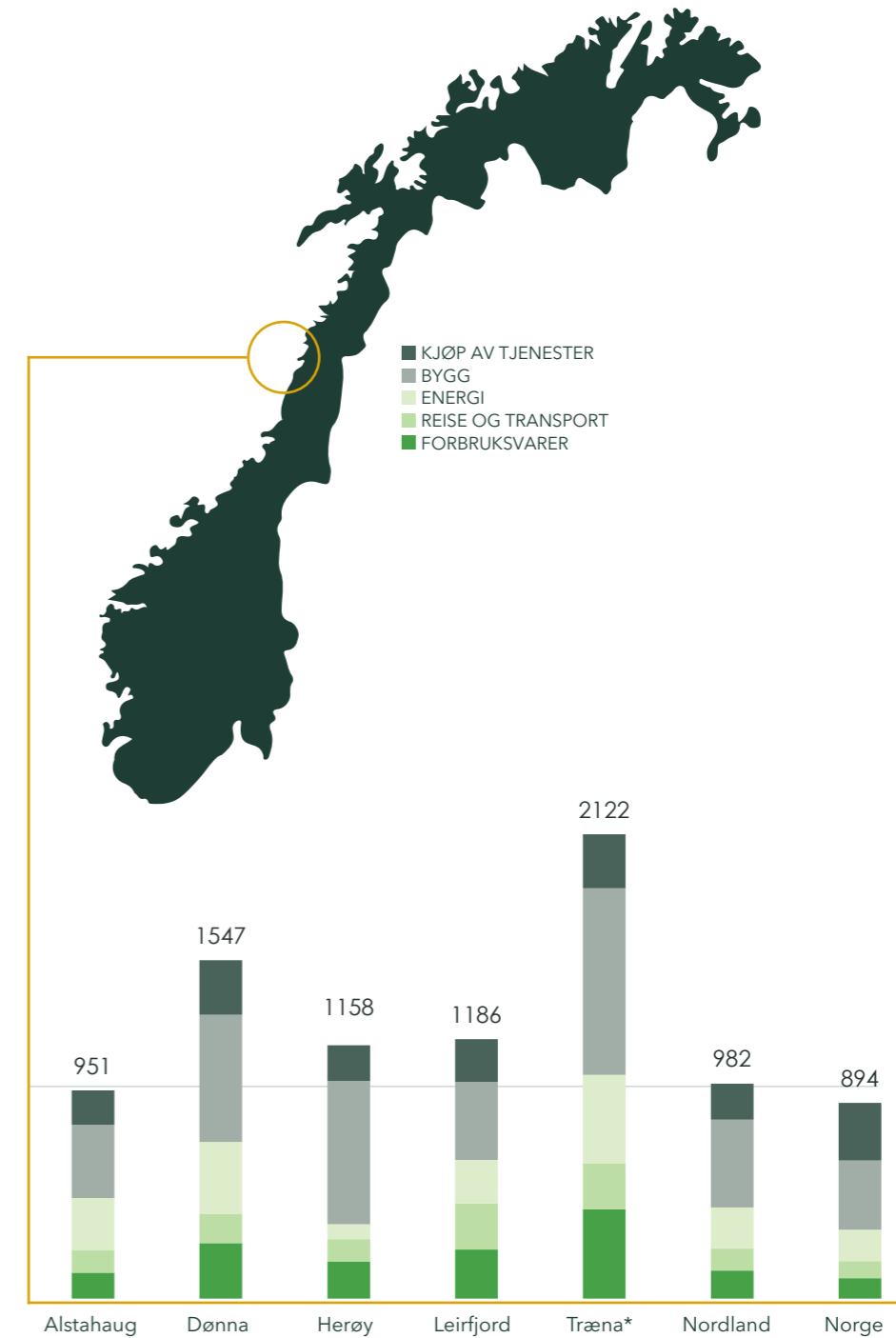
Bruk av økonomiske innsatsfaktorer – altså hvor mye kommunene kjøper inn av matvarer, undervisningsmaterie, byggematerialer, diverse tjenester, osv. – har vist seg som en god og effektiv måte å få et godt oversiktsbilde av klimafotavtrykket. Begrensingen er at man må benytte sektor-snitt av typen «matvareproduksjon», og er ikke i stand til å skille mellom ulike produkter innen hver kategori. Til dette trengs det mer detaljerte LCA-analyser på element ut over kun energibruk. En klimakostanalyse er derfor ment som en innledende analyse av klimafotavtrykk for å identifisere fokusområder i klimahandlingen.

Figur 1: Inndeling i scope i følge GHG-protokollen

² <http://www.klimakost.no/>

³ <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kotra/>

Figur 2: Klimafotavtrykk, år 2020, fordelt per innbygger, tall i kg CO₂e (gjennomsnitt)
*2016

2.1 ALSTAHAUG KOMMUNE

Figur 3: Foto: Andreas Lieng

2.1.1 Om Alstahaug kommune

Alstahaug er en øykommune på Helgelandskysten med rundt 7 500 innbyggere. Kommunesenteret Sandnessjøen er et naturlig knutepunkt for kommunikasjon på Ytre Helgeland, der det stadig voksende næringslivet bidrar til et variert og spennende arbeidsmarked.

I Alstahaug finner du moderne arbeidsplasser innen offshore og servicenæringer, samtidig som det er en kommune med lange tradisjoner innen primærnæringer som landbruk og havbruk. Kommunen har også en viktig posisjon som forsyningsbase til petroleumsindustrien.

Den varierte naturen i Alstahaug danner rammen for et vidt spekter av aktiviteter og opplevelser: toppturer, øyhopping, kajakkpadling, sykling, fotturer, jakt og fiske.

Daglige anløp av buss, ferje, hurtigbåt, hurtigrute og fly gjør det enkelt å komme seg til og fra Alstahaug. Helgelandssbrua, med sine 1 065 meter, forbinder Alstahaug med nabokommunen Leirfjord⁴.

2.1.2 Klimaarbeid i kommunen

Alstahaug er i gang med å revidere kommunedelplan for klima og bærekraft for perioden 2020-2030. Målet med planarbeidet er å kartlegge nåsituasjonen og gjennomføre tiltak som gir resultat i form av reduserte klimagassutslipp i kommunene. Gjeldende klima- og energiplan fra 2009 skal gjennomgås som en del av prosessen.

Revidert klima- og energiplan, med planlagte tiltak, skal knyttes opp mot en handlingsplan, ved bruk av klimabudsjett. Klimaplanlegging skal løftes opp slik at det blir en naturlig del av den helhetlige planlegginga.

Det man ønsker å oppnå med prosjektet er halvering av klimagassutslipp på Helgeland innen 2030. Målet er at man skal sitte igjen med en felles administrativ og politisk forståelse av utfordringene på klima- og energiområdet, og av kommunens handlingsrom for grønn omstilling. Dette skal bygge på et oppdatert kunnskapsgrunnlag og FNs bærekraftsmål, med spesielt søkelys på mål nummer 13 om å stoppe klimaendringene. Klimamålene skal forankres lokalt og omsettes til tiltak på fagområdene.

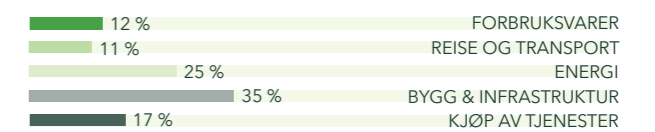
2.1.3 Resultater, hovednivå

Alstahaug kommune har som følge av sin egen virksomhet i 2020 et totalt klimafotavtrykk på 7 085 tonn CO₂ ekvivalenter. Per innbygger utgjør dette et klimafotavtrykk på 951 kg CO₂ ekvivalenter, noe som er lavere enn gjennomsnittet for fylke (982 kg CO₂e) og høyere enn landsgjennomsnittet (894 kg CO₂e), som illustrert i Figur 2.

I Tabell 1 og Figur 4 er klimafotavtrykket på hovedkategorinivå for Alstahaug kommune illustrert. Fra dette kan man finne områder som man må se nærmere på.

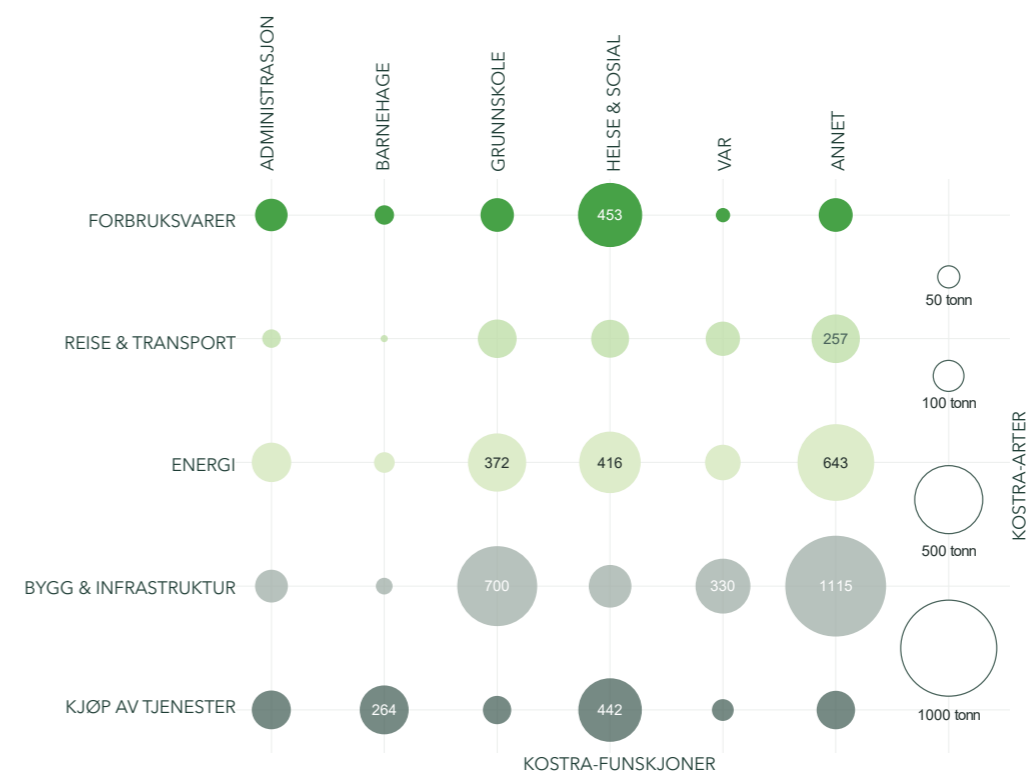
Bygg og infrastruktur har det høyeste bidraget med 2 492 tonn. Energi har også et betydelig bidrag på 1 784 tonn. Kjøp av tjenester etterfølger med 1 174 tonn. Dette er både private og offentlig tjenester, der private barnehager og konsulenttjenester er eksempler på det førstnevnte, og aktivitet til IKS'er er eksempel på sistnevnte. Andre bidrag på hovedkategorinivå ligger relativt jevnt fordelt med 883 tonn på forbruksvarer og 752 tonn på reise og transport.

HOVEDGRUPPER	ADMINISTRASJON	BARNEHAGE	GRUNNSKOLE	HELSE & SOSIAL	VAR	ANNET	SUM
FORBRUKSVARER	117	41	123	453	23	127	883
REISE OG TRANSPORT	38	6	165	157	129	257	752
ENERGI	170	46	372	416	138	643	1 784
BYGG & INFRASTRUKTUR	118	31	700	199	330	1 115	2 492
KJØP AV TJENESTER	166	264	88	442	52	161	1 174
SUM	609	387	1 448	1 666	672	2 303	7 085

Tabell 1: Klimafotavtrykk for Alstahaug kommune i år 2020, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO₂e

Fordelt på tjenesteområder har samlekategori «annet», som inkluderer andre tjenester, det høyeste bidraget på over 2 303 tonn CO₂e. Denne kategorien har viktige bidrag fra kommunale boliger, samferdsel, kultur, og brann og ulykke. Helse og sosial etterfølger med 1 666 tonn og grunnskole med 1 448 tonn. Vann, avløp og renovasjon (VAR) har et bidrag på 672 tonn, administrasjon på 609 tonn og barnehage på 387 tonn.

Figur 4: Klimafotavtrykk for Alstahaug kommune i år 2020, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO₂e

2.1.4 Resultater, detaljert nivå

I Tabell 2 og Figur 5 er klimafotavtrykket til Alstahaug kommune fra 2020 illustrert i mer detalj. Her er for eksempel hovedkategorien forbruksvarer delt inn i materiell (342 tonn), matvarer (345 tonn), adm. tjenester (280 tonn) og inventar og utstyr (196 tonn). For energi dominerer ikke overraskende strøm, beregnet med nordisk el-miks på 126 g CO₂e/kWh.

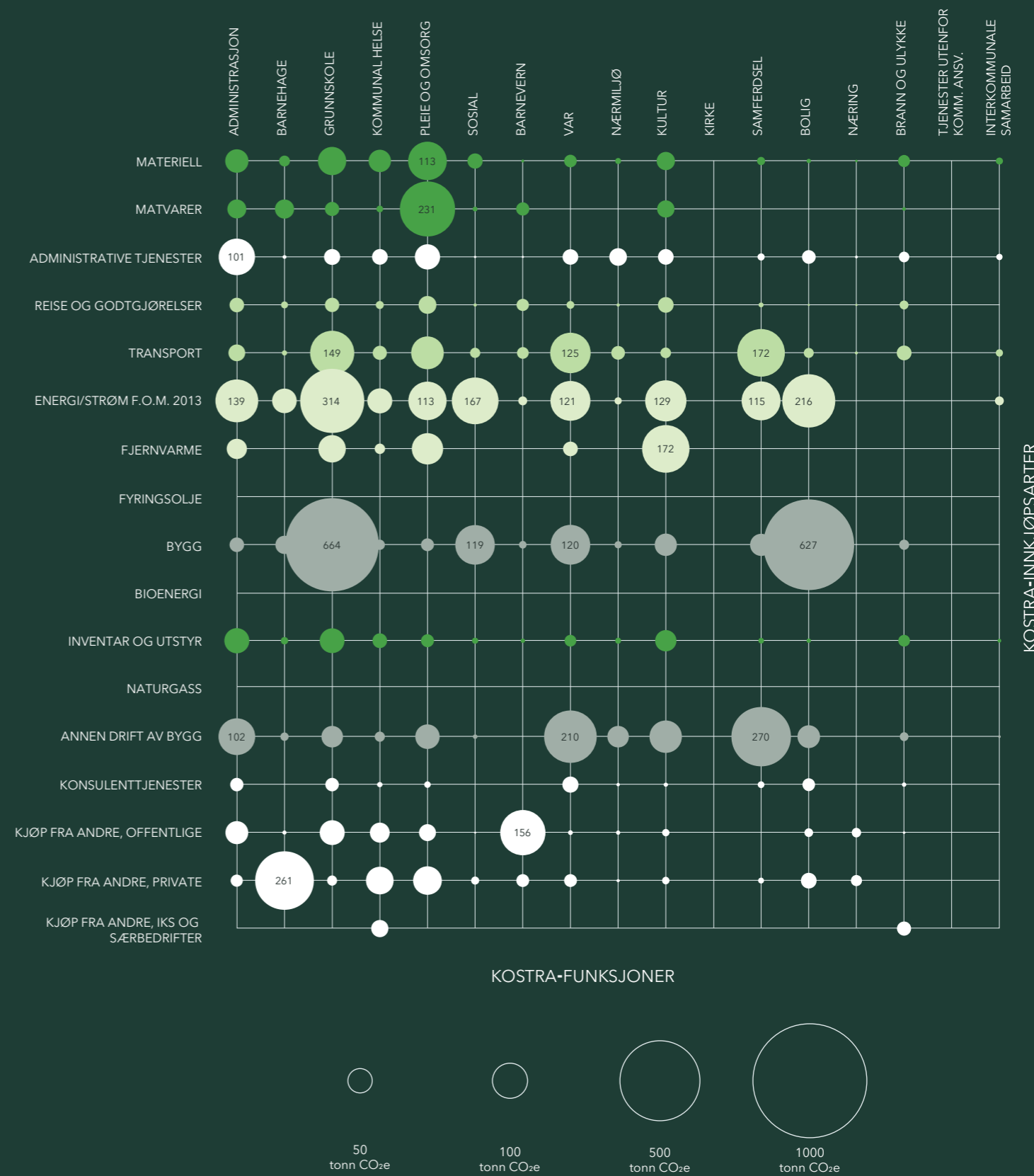
Hovedkategorien bygg og infrastruktur er dessverre lite videre inndelt i KOSTRA-systemet. Her er derfor kun «annen drift av bygg» skilt ut som et eget bidrag. Dette inkluderer også bidrag fra annen infrastruktur som innen VA og vei. Selv om det er spesielt høye bidrag innen hovedkategorien bygg, det er viktig å være klar over at slike investeringer, over et livsløp, kan være positivt for både klima og miljø.

Ved f.eks. bygging av nye kommunale bygg med lav energibruk, og investeringer i VA-nett som bedrer kvaliteten på tjenesten.

I klimakost legger man hele klimabidraget til det året investeringen gjøres og ikke fordelt utover levetiden. Dette gjør imidlertid at investeringer slår betydelig ut i klimaregnskapet. Tjenestekjøp fordeler seg på konsulenttjenester (72 tonn), andre offentlige tjenester (317 tonn), private tjenester (466 tonn) og bidrag fra interkommunale samarbeid (IKS) (38 tonn).

FUNKSJON	ADMINISTRASJON	BARNEHAGE	GRUNNSKOLE	KOMMUNAL HELSE	PLEIE OG OMSORG	SOSIAL	BARNEVERN	VAR	NÆRMILJØ	KULTUR & IDRETT	KIRKE	SAMFERDSEL	KOMMUNALE BOLIG	NÆRING	BRANN OG ULYKKE	TJENESTER	INTERKOMMUNALE SAMARBEID	SUM
MATERIELL	41	9	61	38	113	18	1	12	3	25	0	5	1	1	11	0	4	342
MATVARER	27	28	15	4	231	2	13	0	0	23	0	0	0	0	1	0	0	345
ADMINISTRATIVE TJENESTER	101	1	19	19	48	0	0	18	23	19	0	4	14	1	8	0	3	280
REISE OG GODTGJØR.	16	4	16	5	24	1	12	5	1	19	0	2	0	0	6	0	4	115
TRANSPORT	21	2	149	15	82	8	10	125	14	9	0	172	8	1	17	0	4	637
ENERGI/STRØM	139	46	314	47	113	167	6	121	4	129	0	115	216	0	0	0	6	1 424
FJERNVARME	31	0	58	8	74	0	0	16	0	172	0	0	0	0	0	0	0	360
FYRINGSOLJE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NATURGASS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BIOENERGI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
INVENTAR OG UTSTYR	48	4	47	16	13	3	1	11	3	35	0	2	2	0	11	0	1	196
BYGG OG INFRASTRUKTUR	16	25	664	8	13	119	5	120	4	38	0	37	627	0	8	0	-30	1 655
ANNEN DRIFT AV BYGG	102	5	36	8	46	2	0	210	35	80	0	270	39	0	6	0	1	838
KONSULENTTJENESTER	14	0	14	2	3	0	0	20	1	1	0	4	12	0	1	0	0	72
KJØP FRA ANDRE, OFF	40	1	47	30	21	0	156	2	1	4	0	0	6	7	1	0	0	317
KJØP FRA ANDRE, PRIVATE	11	261	8	59	62	5	13	13	1	4	0	3	19	10	0	0	0	466
KJØP FRA ANDRE, IKS, KF	0	0	0	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	0	0	38
SUM	609	387	1 448	282	843	325	217	672	90	558	0	614	944	19	84	0	-7	7 085

Tabell 2: Klimafotavtrykk for Alstahaug kommune i år 2020, detaljert nivå, tall i tonn CO₂e

Figur 5: Klimafotavtrykk for Alstahaug kommune i år 2020, detaljert nivå, tall i tonn CO₂e

2.1.5 Utvikling over tid

Klimafotavtrykket til Alstahaug kommune utviklet seg relativt jevnt fra 2001 til 2014, nådde en topp i 2015 og har gått ned siden da som vist i Tabell 3 og Figur 6. Sammenlignet med 2019 er det i 2020 en reduksjon på 18 %.

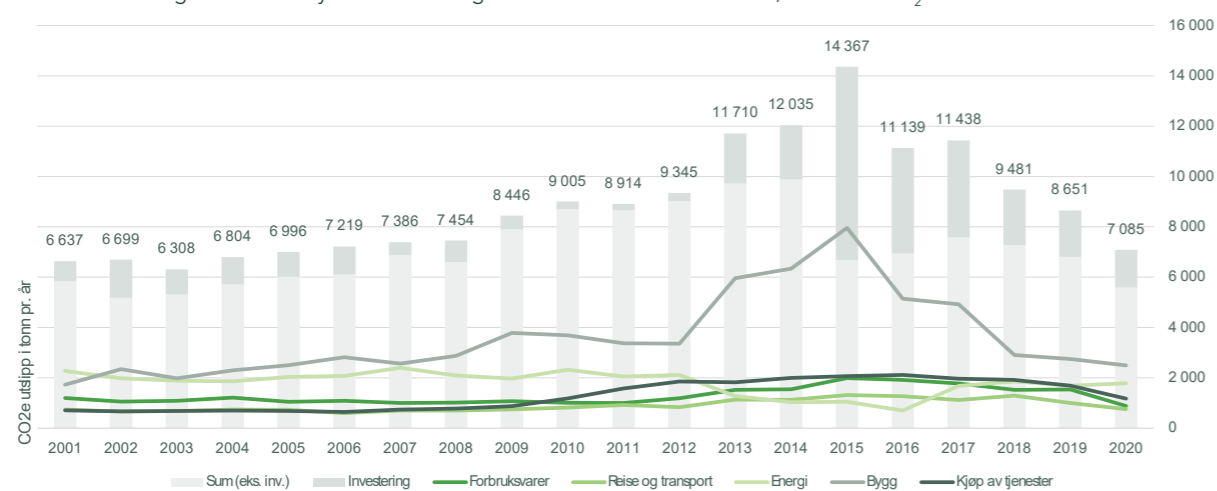
Forbruksvarer var stabilt frem til 2011, gikk opp mot 2015, deretter har utslippene gått ned. Reise og transport økte frem til 2018, og har

gått litt ned etter det. Utslipp fra energi økte jevnt noe frem mot 2012, gikk ned til 2016 og hadde et hopp i 2017. Kategorien kjøp av tjenester har økt jevnt, nådde en topp i 2016 og har gått ned siden da. Byggekategorien viser mest variasjon, sannsynligvis som et resultat av byggeprosjekter og investering.

Investeringer sto for 23 % av de totale utslippene i 2018 og for 21 % i 2019 og 2020. I de tre årene her kommer over 56 % av investeringene fra bygg og infrastruktur.

ÅR	FORBRUKSVARER	REISE & TRANSPORT	ENERGI	BYGG & INFRASTRUKTUR	KJØP AV TJENESTER	SUM
2001	1 195	737	2 274	1 727	705	6 637
2002	1 054	661	1 978	2 340	666	6 699
2003	1 082	683	1 884	1 977	681	6 308
2004	1 209	739	1 859	2 298	700	6 804
2005	1 049	728	2 036	2 500	684	6 996
2006	1 086	597	2 072	2 818	646	7 219
2007	994	694	2 401	2 561	736	7 386
2008	1 018	696	2 090	2 871	780	7 454
2009	1 072	746	1 970	3 785	872	8 446
2010	1 005	814	2 322	3 686	1 179	9 005
2011	997	916	2 053	3 372	1 576	8 914
2012	1 191	831	2 116	3 356	1 852	9 345
2013	1 518	1 136	1 275	5 960	1 821	11 710
2014	1 544	1 126	1 033	6 336	1 996	12 035
2015	1 986	1 311	1 047	7 956	2 067	14 367
2016	1 916	1 266	698	5 142	2 117	11 139
2017	1 770	1 114	1 675	4 918	1 960	11 438
2018	1 520	1 290	1 854	2 902	1 916	9 481
2019	1 538	995	1 689	2 745	1 684	8 651
2020	883	752	1 784	2 492	1 174	7 085

Tabell 3: Utvikling i klimafotavtrykk for Alstahaug kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO₂e

Figur 6: Utvikling i klimafotavtrykk for Alstahaug kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO₂e

2.2 DØNNA KOMMUNE

Figur 7: Foto: Erlend Haarberg

2.2.1 Om Dønna kommune

Dønna er en øykommune på Helgelandskysten med storslått natur og rik historie. De ca 1 400 fastboende bor spredt på øyene Dønna, Løkta og Vandve. Dønna er hovedøya, hvor kommunens administrasjonssenter Solfjellsjøen ligger. Havørna og måsen hersker over resten av de rundt 3 000 holmer og fløskjær. Bjørn er kommunens kommunikasjonsknutepunkt.

De fleste arbeidsplassene finnes innen landbruk, fiske, fiskeoppdrett, offentlig virksomhet, samt reiselivs- og servicebedrifter.

Naturen er frodig og gavmild. Dyrelivet er svært variert, med en unik fuglefauna og mye småvilt. Det drives jakt på rype, gås, hare og rådyr. Den fiskeinteresserte kan velge mellom havfiske fra land og båt eller stille fiskevatn hvor ørreten spretter.

Dønna har gode kommunikasjoner med ei stor og tidsmessig bilferge til og fra fastlandet. I tillegg anløpes Bjørn daglig av hurtigbåt på veg til og fra Bodø / Nesna og Sandnessjøen. Løkta anløpes av ferje fra Sandnessjøen / Bjørn, mens Vandve anløpes av bilførende ferje fra Solfjellsjøen. I 1999 sto også brua til nabokommunen Herøy ferdig.⁵

2.2.2 Klimaarbeid i kommunen

Gjeldende klimaplan i Dønna kommune ble vedtatt 30.04.2010 i kommunestyret.

Det ble vedtatt rullering av energi- og klimaplan den 26.09.2018 av Formannskapet, sak 18/733.

Det ble inngått plansamarbeid i HALD, hvor Alstahaug kommune er prosjekteier og Oddrun Bårdgård er prosjektleder.

Dønna kommune har satt ned en arbeidsgruppe bestående av Tor-Henning Jørgen sen - Kommunedirektør, Jørn Høberg - Landbruk, Jan Erik Pedersen - Teknisk avdeling, Mette Anfinnsen - skole og oppvekst, Kommunelege - Heidrun Stene, Judit Dahl - kontaktperson i Dønna kommune.

Arbeidsgruppa i Dønna kommune skal sørge for fremdrift og innhold i plan som bidrar til mindre klimaendringer i Dønna kommune. Målet er: Bærekraftig lokalsamfunn. Det jobbes for at plan kan vedtas innen 2022.

⁵ Dønna kommune, Om Dønna, <https://www.donna.kommune.no/om-doenna.189583.no.html>

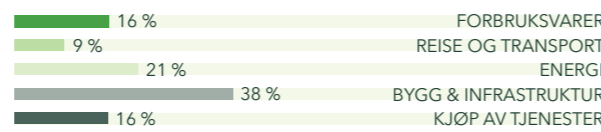
2.2.3 Resultater, hovednivå

Dønna kommune har som følge av sin egen virksomhet i 2020 et totalt klimafotavtrykk på 2 121 tonn CO₂ ekvivalenter. Per innbygger utgjør dette et klimafotavtrykk på 1 547 kg CO₂ ekvivalenter, noe som er høyere enn gjennomsnittet for fylke (982 kg CO₂e) og landsgjennomsnittet (894 kg CO₂e), som illustrert i Figur 2.

I Tabell 4 og Figur 8 er klimafotavtrykket på hovedkategorinivå for Dønna kommune illustrert. Fra dette kan man finne områder som man må se nærmere på.

Bygg og infrastruktur har det høyeste bidraget med 796 tonn. Energi etterfølger med 453 tonn. Forbruksvarer og kjøp av tjenester ligger relativt jevnt fordelt med 346 tonn på forbruksvarer og 343 tonn på kjøp av tjenester. Dette er både private og offentlig tjenester, der private barnehager og konsulenttjenester er eksempler på det førstnevnte, og aktivitet til IKS'er er eksempel på sistnevnte. Reise og transport har et bidrag på 182 tonn.

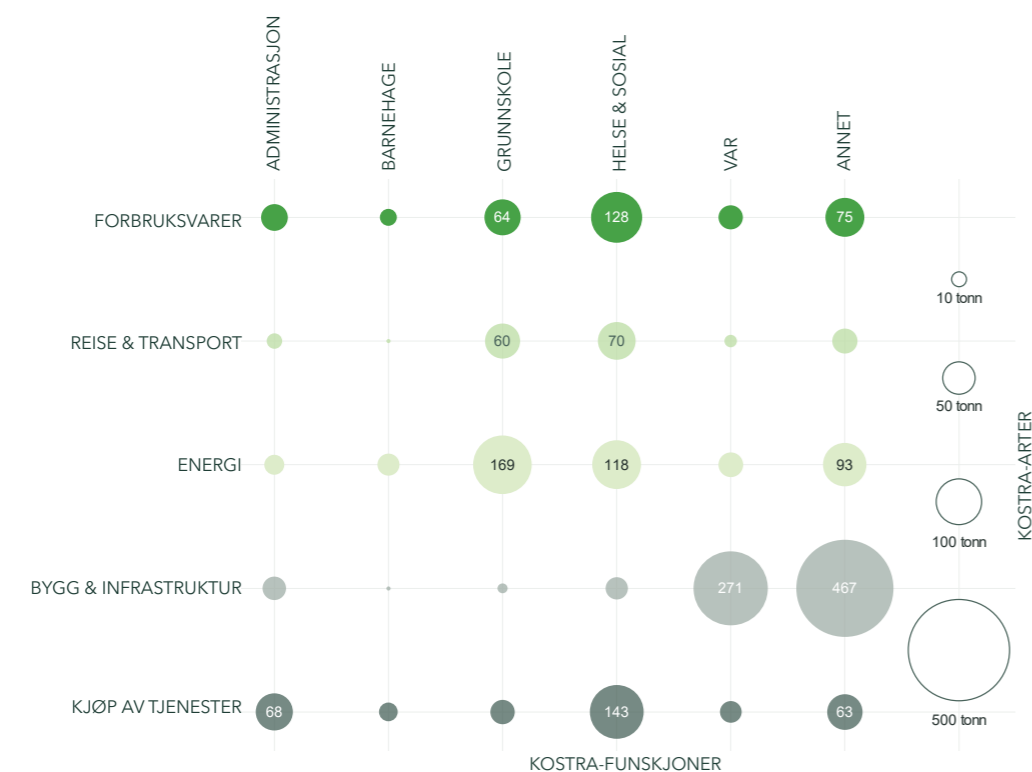
HOVEDGRUPPER	ADMINISTRASJON	BARNEHAGE	GRUNNSKOLE	HELSE & SOSIAL	VAR	ANNET	SUM
FORBRUKSVARER	35	14	64	128	29	75	346
REISE OG TRANSPORT	12	1	60	70	8	31	182
ENERGI	20	24	169	118	30	93	453
BYGG & INFRASTRUKTUR	27	1	5	25	271	467	796
KJØP AV TJENESTER	68	17	29	143	23	63	343
SUM	162	57	328	483	361	729	2 121

Tabell 4: Klimafotavtrykk for Dønna kommune i år 2020, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO₂e

Fordelt på tjenesteområder har helse og sosial har et bidrag med 483 tonn, og vann, avløp og renovasjon (VAR) med 361 tonn. Grunnskole har et bidrag på 328 tonn, administrasjon på 162 tonn og barnehage på 57 tonn.

Samlekategorien «annet», som inkluderer andre tjenester, har et bidrag på over 729 tonn CO₂e. Denne kategorien har viktige bidrag fra kommunale boliger, samferdsel, kultur, og brann og ulykke.

Figur 8: Klimafotavtrykk for Dønna kommune i år 2020, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO₂e

2.2.4 Resultater, detaljert nivå

I Tabell 5 og Figur 9 er klimafotavtrykket til Dønna kommune fra 2020 illustrert i mer detalj. Her er for eksempel hovedkategorien forbruksvarer delt inn i materiell (162 tonn), matvarer (88 tonn), adm. tjenester (48 tonn) og inventar og utstyr (96 tonn). For energi dominerer ikke overraskende strøm, beregnet med nordisk el-miks på 126 g CO₂e/kWh.

Hovedkategorien bygg og infrastruktur er dessverre lite videre inndelt i KOSTRA-systemet. Her er derfor kun «annen drift av bygg» skilt ut som et eget bidrag. Dette inkluderer også bidrag fra annen infrastruktur som innen VA og vei. Selv om det er spesielt høye bidrag innen hovedkategorien bygg, det er viktig å være klar over at slike investeringer, over et livsløp, kan være positivt for både klima og miljø.

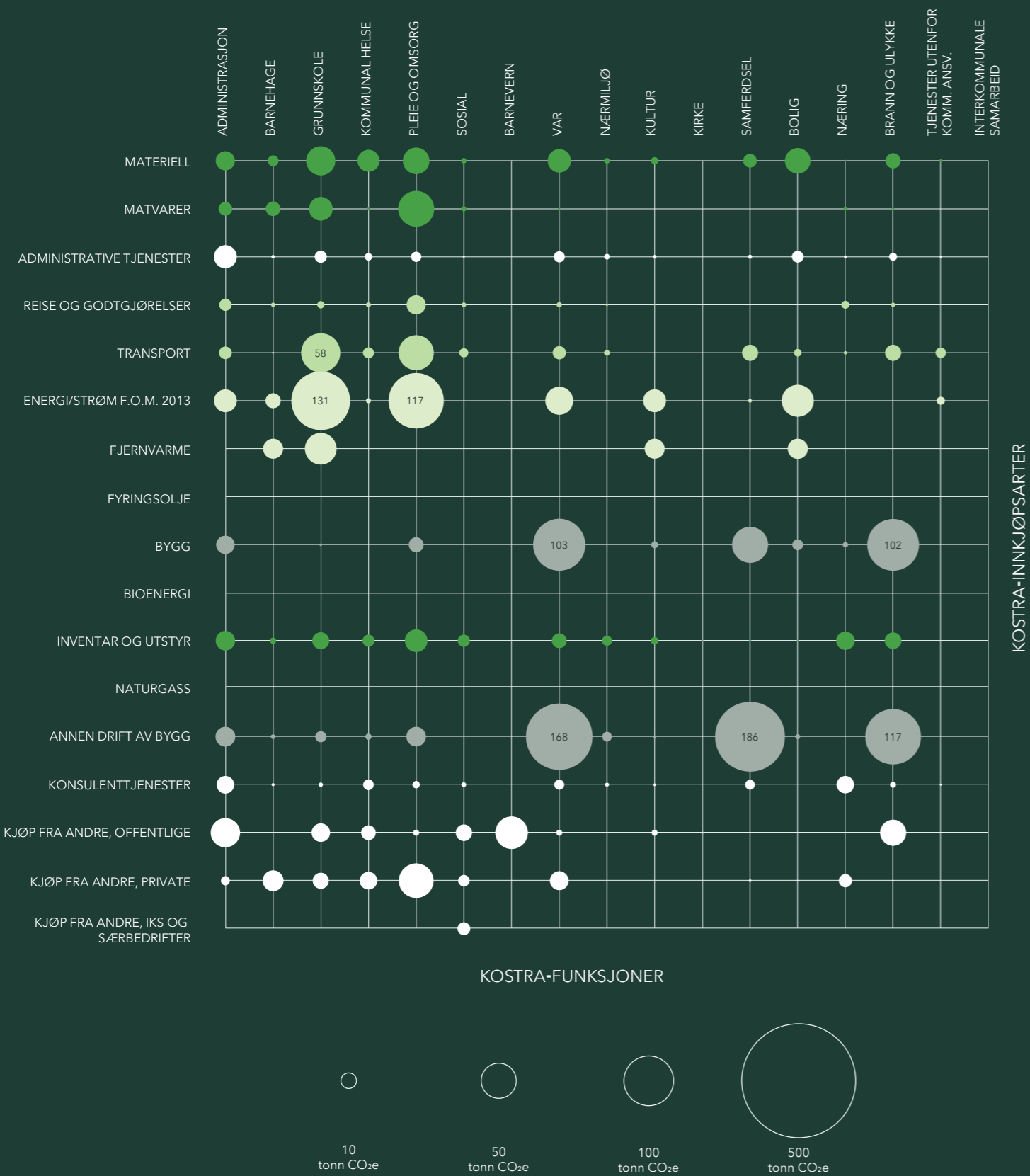
Ved f.eks. bygging av nye kommunale bygg med lav energibruk, og investeringer i VA-nett som bedrer kvaliteten på tjenesten.

I klimakost legger man hele klimabidraget til det året investeringen gjøres og ikke fordelt utover levetiden. Dette gjør imidlertid at investeringer slår betydelig ut i klimaregnskapet. Tjenestekjøp fordeler seg på konsulenttjenester (42 tonn), andre offentlige tjenester (134 tonn), private tjenester (113 tonn) og bidrag fra interkommunale samarbeid (IKS) (6 tonn).

Det er også et tydelig bidrag fra transport i grunnskole med 58 tonn CO₂e. Dette er for det meste kjøp av transporttjenester, som i all hovedsak er scope 3 bidrag. Kommunen bør innarbeide gode rutiner på å stille klima og miljøkrav i sine anskaffelser for å påvirke klimabidraget til disse.

FUNKSJON	ADMINISTRASJON	BARNEHAGE	GRUNNSKOLE	KOMMUNAL HELSE	PLEIE OG OMSORG	SOSIAL	BARNEVERN	VAR	NÆRMILJØ	KULTUR & IDRETT	KIRKE	SAMFERDSEL	KOMMUNALE BOLIG	NÆRING	BRANN OG ULYKKE	TJENESTER	INTERKOMMUNALE SAMARBEID	SUM
MATERIELL	14	4	32	18	27	1	0	21	1	2	0	7	25	0	9	0	0	162
MATVARER	7	8	21	0	49	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	88
ADMINISTRATIVE TJENESTER	20	0	6	2	4	0	0	5	1	0	0	1	5	0	2	0	0	48
REISE OG GODTGJØR.	6	1	2	1	14	1	0	1	0	0	0	0	0	2	1	0	0	29
TRANSPORT	6	0	58	5	47	3	0	7	1	0	0	10	2	0	10	4	0	154
ENERGI/STRØM	20	9	131	1	117	0	0	30	0	20	0	1	39	0	0	3	0	369
FJERNVARME	0	15	38	0	0	0	0	0	0	15	0	0	16	0	0	0	0	85
FYRINGSOLJE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NATURGASS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BIOENERGI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
INVENTAR OG UTSTYR	14	2	11	6	20	6	0	8	4	2	0	0	0	13	11	0	0	96
BYGG OG INFRASTRUKTUR	13	0	0	0	8	0	0	103	0	2	0	49	4	1	102	0	0	283
ANNEN DRIFT AV BYGG	15	1	5	1	15	0	0	168	3	0	0	186	1	0	117	0	0	512
KONSULENTTJENESTER	12	0	1	4	2	1	0	4	1	0	0	4	0	12	1	0	0	42
KJØP FRA ANDRE, OFF	33	0	13	8	1	10	40	1	0	1	0	0	0	0	26	0	0	134
KJØP FRA ANDRE, PRIVATE	3	17	10	12	46	5	0	14	0	0	0	0	0	7	0	0	0	113
KJØP FRA ANDRE, IKS, KF	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
SUM	162	57	328	59	350	34	40	361	12	44	0	257	92	36	279	8	0	2 121

Tabell 5: Klimafotavtrykk for Dønna kommune i år 2020, detaljert nivå, tall i tonn CO₂e

Figur 9: Klimafotavtrykk for Dønna kommune i år 2020, detaljert nivå, tall i tonn CO₂e

2.2.5 Utvikling over tid

Klimafotavtrykket til Dønna kommune har variert mye i perioden 2001-2020 som vist i Tabell 6 og Figur 10.¹ Utslippene nådde to topper, en i 2010-12 og en annen i 2019. I 2020 er det en reduksjon på 47 % sammenlignet med 2019.

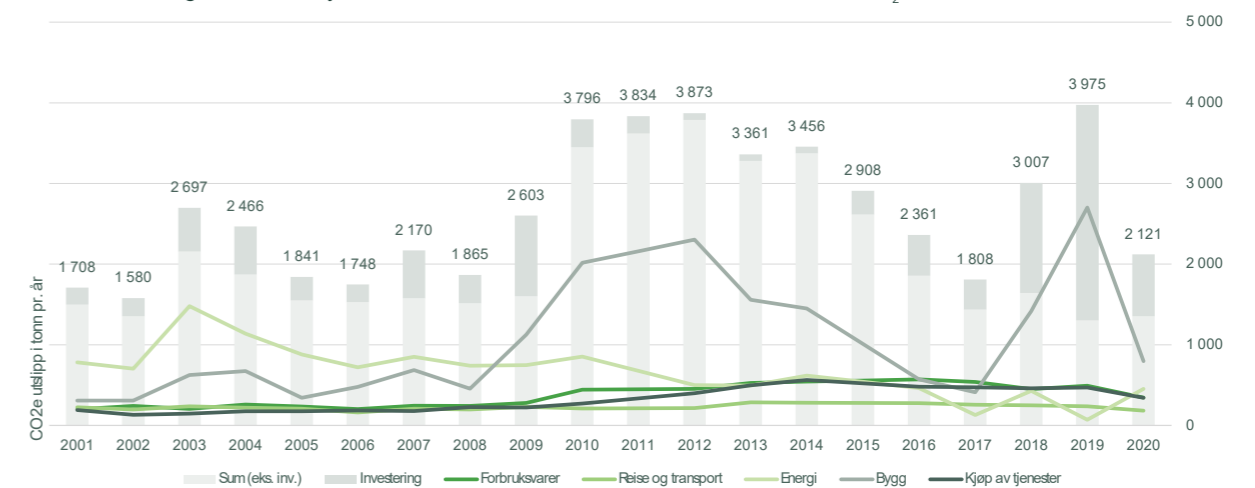
Forbruksvarer økte jevnt med et hopp i 2010, nådde en topp i 2017 og har gått ned siden da. Reise og transport økte noe frem mot 2013, og har gått litt ned etter det. Utslipp fra

energi nådde en topp i 2003, men gikk ned siden da. Kategorien kjøp av tjenester økte jevnt frem til 2014, deretter har utslippene gått ned. Byggekategori viser mest variasjon, sannsynligvis som et resultat av byggeprosjekter og investering.

Investeringer sto for 45 % av de totale utslippene i 2018, 67 % i 2019 og 36 % i 2020. I disse tre årene kom over 88 % av investeringene fra bygg og infrastruktur.

ÅR	FORBRUKSVARER	REISE & TRANSPORT	ENERGI	BYGG & INFRASTRUKTUR	KJØP AV TJENESTER	SUM
2001	200	225	783	309	192	1 708
2002	241	197	702	307	131	1 580
2003	205	238	1 480	626	148	2 697
2004	259	219	1 137	675	177	2 466
2005	234	208	881	342	175	1 841
2006	202	162	721	478	185	1 748
2007	245	207	852	686	179	2 170
2008	243	199	741	455	228	1 865
2009	279	230	748	1 125	222	2 603
2010	445	211	853	2 017	271	3 796
2011	449	214	676	2 160	335	3 834
2012	453	216	500	2 304	400	3 873
2013	526	287	494	1 557	497	3 361
2014	543	280	619	1 450	563	3 456
2015	557	278	541	1 010	521	2 908
2016	571	276	464	571	479	2 361
2017	539	257	128	411	473	1 808
2018	451	249	429	1 417	460	3 007
2019	493	238	70	2 703	471	3 975
2020	346	182	453	796	343	2 121

Tabell 6: Utvikling i klimafotavtrykk for Dønna kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO₂e

Figur 10: Utvikling i klimafotavtrykk for Dønna kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO₂e

¹ Data for 2011 er estimert som et gjennomsnitt mellom data fra 2010 og 2012, og data fra 2015 som et gjennomsnitt mellom 2014 og 2016.

2.3 HERØY KOMMUNE

Figur 11: Foto: Herøy kommune

2.3.1 Om Herøy kommune

Herøy kommune ligger på Helgelandskysten. Det bor omtrent 1 800 personer i Herøy. Innbyggerne er bosatt på flere øyer, hvor de største er knyttet sammen med bruer.

Herøy ligger i et av landets største oppdrettsområder og har opplevd en positiv utvikling med fremveksten av en sterk havbruksnæring. Hovednæringen i kommunen er fiskeoppdrett. Andre viktige næringer er landbruk, fiske, transport og verkstedindustri. I tillegg kommer tjenesteytende næringer som reiseliv og handel.

Utforsker du skjærgården i båt eller kajakk, kommer du tett på naturelementene og får oppleve det rike dyre- og fuglelivet.

Fra kommunen er det god kommunikasjon med ferjer og hurtigbåt til regionsenteret Sandnessjøen.⁶

2.3.2 Klimaarbeid i kommunen

Sju kommuner på Helgeland har valgt å samarbeide gjennom Helgeland Regionråd, for å få etablert energi- og klimaplaner for kommunene.

Herøy kommune valgte å slutte seg til dette prosjektet i 2008, og har derav en gammel og utdatert energi- og klimaplan vedtatt i 2011. Planen er en kommunedelplan og er opprinnelig tenkt rullert i forbindelse med kommuneplanen. Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel er akkurat satt i gang, mens kommuneplanens arealdel venter på ferdigstilling av denne.

Grunnet manglende ressurser i kommunen over flere år, er altså Herøy kommune i bakevja når det gjelder et oppdatert sentralt planverk som skal ligge til grunn for den videre utviklingen av kommunen. En del av denne kompetansen har nå endelig kommet på plass.

I forbindelse utarbeidelse av ny klimaplan diskuteres det fremdeles hvordan vi konkret skal løse dette med tanke på ressurser. Dette vil løses i nærmeste fremtid da vi er godt i gang med å orientere oss i kompetansen som finnes både i vårt eget kommunehus og utenfor. Det er ingen tvil om at det er viktig å få disse rammene på plass så fort som mulig for å kunne for alvor sette klimaarbeidet på dagsorden. Klimahensyn er også noe som vil få sin plass i kommuneplanens samfunnsdel, kommunens overordna strategiske dokument.

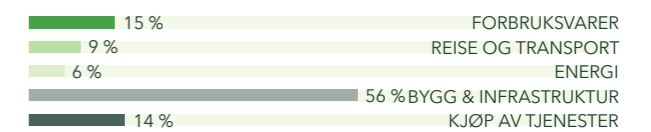
2.3.3 Resultater, hovednivå

Herøy kommune har som følge av sin egen virksomhet i 2020 et totalt klimafotavtrykk på 2 057 tonn CO₂ ekvivalenter. Per innbygger utgjør dette et klimafotavtrykk på 1 158 kg CO₂ ekvivalenter, noe som er høyere enn gjennomsnittet for fylke (982 kg CO₂e) og landsgjennomsnittet (894 kg CO₂e), som illustrert i Figur 2.

I Tabell 7 og Figur 12 er klimafotavtrykket på hovedkategorinivå for Herøy kommune illustrert. Fra dette kan man finne områder som man må se nærmere på.

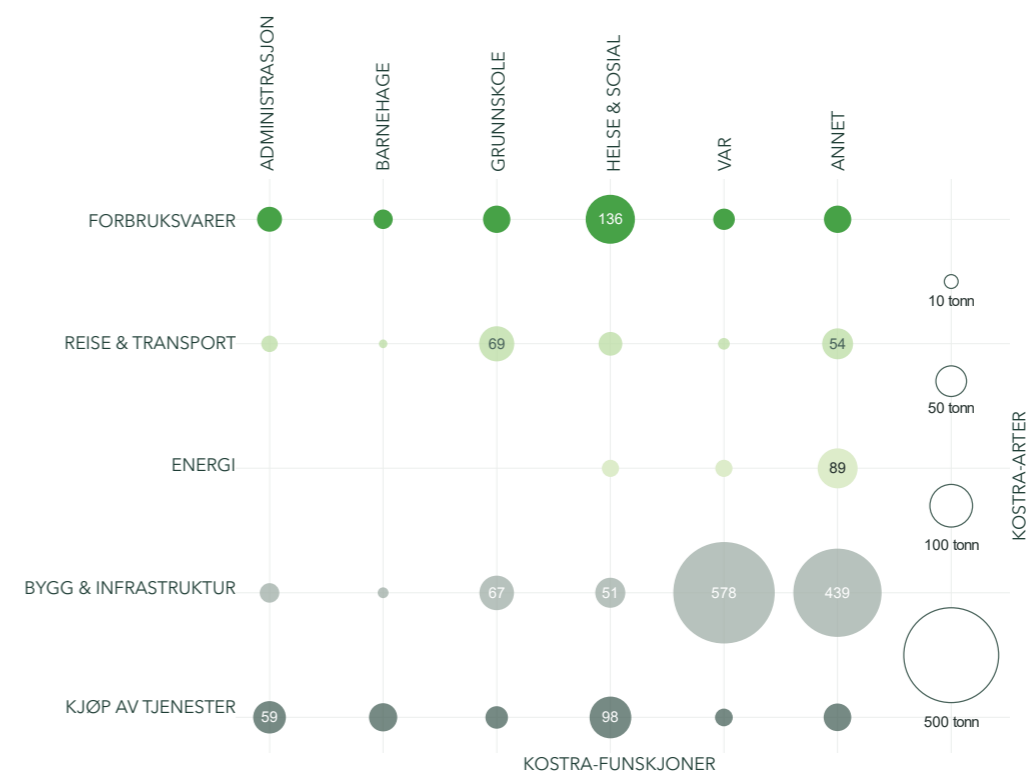
Bygg og infrastruktur har det desidert høyeste bidraget med 1 162 tonn. Forbruksvarer og kjøp av tjenester etterfølger med henholdsvis 301 tonn og 291 tonn. Kjøp av tjenester er både private og offentlig tjenester, der private barnehager og konsulenttjenester er eksempler på det førstnevnte, og aktivitet til IKS'er er eksempel på sistnevnte. Reise og transport har et bidrag på 181 tonn og energi på 122 tonn.

HOVEDGRUPPER	ADMINISTRASJON	BARNEHAGE	GRUNNSKOLE	HELSE & SOSIAL	VAR	ANNET	SUM
FORBRUKSVARER	35	21	42	136	26	42	301
REISE OG TRANSPORT	15	4	69	31	8	54	181
ENERGI	0	0	0	16	16	89	122
BYGG & INFRASTRUKTUR	21	6	67	51	578	439	1 162
KJØP AV TJENESTER	59	45	28	98	18	43	291
SUM	131	76	206	332	646	666	2 057

Tabell 7: Klimafotavtrykk for Herøy kommune i år 2020, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO₂e

Fordelt på tjenesteområder har vann, avløp og renovasjon (VAR) har et betydelig bidrag på 646 tonn. Helse og sosial etterfølger med 332 tonn, og grunnskole med 206 tonn. Administrasjon har et bidrag på 131 tonn og barnehage på 76 tonn. Samlekategorien «annet», som inkluderer andre tjenester, et høyt bidraget på over 666 tonn CO₂e. Denne kategorien har viktige bidrag fra kommunale boliger, samferdsel, kultur, og brann og ulykke.

Figur 12: Klimafotavtrykk for Herøy kommune i år 2020, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO₂e

⁶ Herøy kommune, Brosjyre, <https://www.visbrosjyre.no/heroy-kommune/WebView/>

2.3.4 Resultater, detaljert nivå

I Tabell 8 og Figur 13 er klimafotavtrykket til Herøy kommune fra 2020 illustrert i mer detalj. Her er for eksempel hovedkategorien forbruksvarer delt inn i materiell (141 tonn), matvarer (106 tonn), adm. tjenester (64 tonn) og inventar og utstyr (54 tonn). For energi dominerer ikke overraskende strøm, beregnet med nordisk el-miks på 126 g CO₂e/kWh.

Hovedkategorien bygg og infrastruktur er dessverre lite videre inndelt i KOSTRA-systemet. Her er derfor kun «annen drift av bygg» skilt ut som et eget bidrag. Dette inkluderer også bidrag fra annen infrastruktur som innen VA og vei. Selv om det er spesielt høye bidrag innen hovedkategorien bygg, det er viktig å være klar over at slike investeringer, over et livsløp, kan være positivt for både klima og miljø.

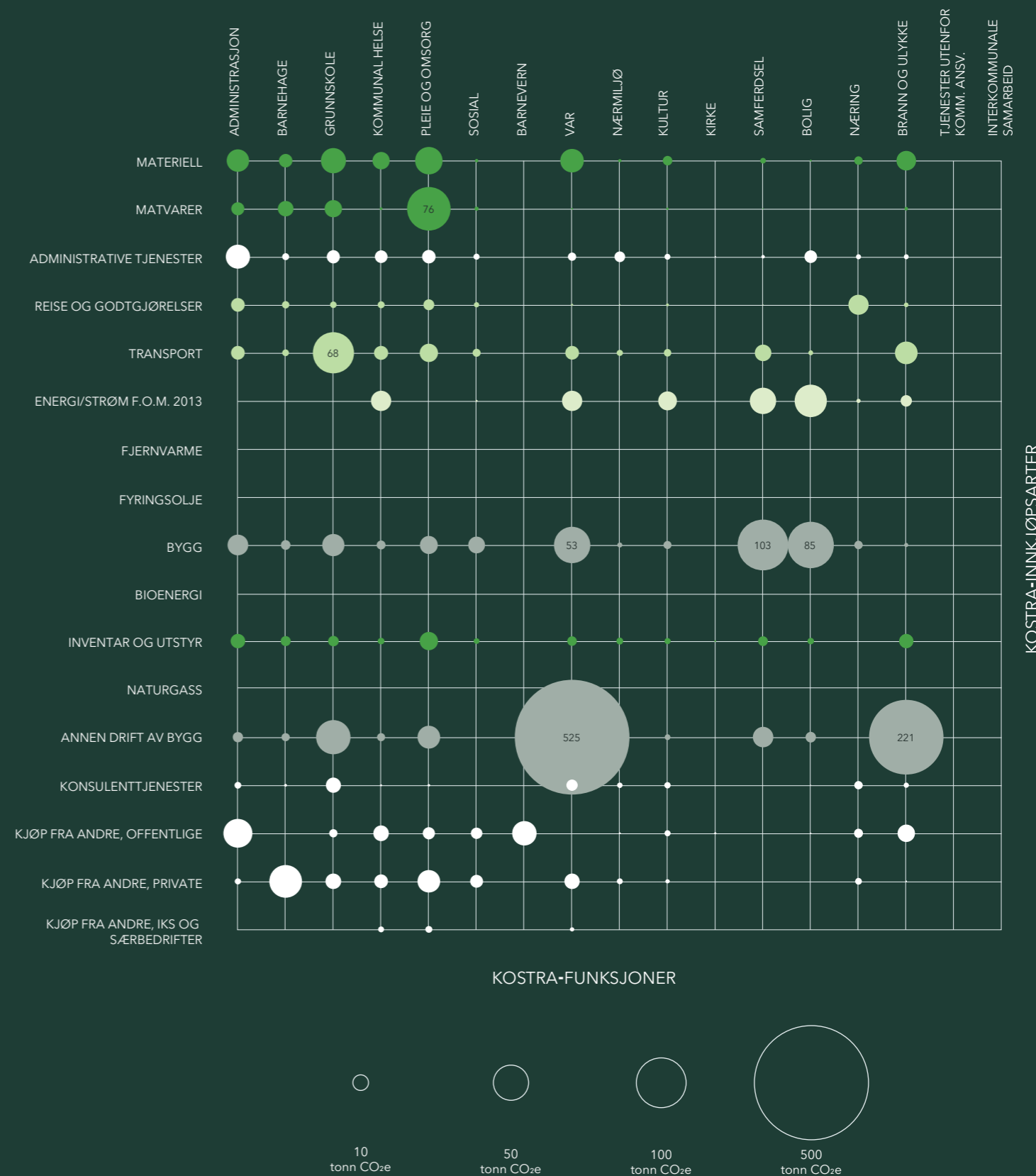
Ved f.eks. bygging av nye kommunale bygg med lav energibruk, og investeringer i VA-nett som bedrer kvaliteten på tjenesten.

I klimakost legger man hele klimabidraget til det året investeringen gjøres og ikke fordelt utover levetiden. Dette gjør imidlertid at investeringer slår betydelig ut i klimaregnskapet. Tjenestekjøp fordeler seg på konsulenttjenester (23 tonn), andre offentlige tjenester (98 tonn), private tjenester (102 tonn) og bidrag fra interkommunale samarbeid (IKS) (4 tonn).

Det er også et tydelig bidrag fra transport i grunnskole med 68 tonn CO₂e. Dette er for det meste kjøp av transporttjenester, som i all hovedsak er scope 3 bidrag. Kommunen bør innarbeide gode rutiner på å stille klima og miljøkrav i sine anskaffelser for å påvirke klimabidraget til disse.

FUNKSJON	ADMINISTRASJON	BARNEHAGE	GRUNNSKOLE	KOMMUNAL HELSE	PLEIE OG OMSORG	SOSIAL	BARNEVERN	VAR	NÆRMILJØ	KULTUR & IDRETT	KIRKE	SAMFERDSEL	KOMMUNALE BOLIG	NÆRING	BRANN OG ULYKKE	TJENESTER	INTERKOMMUNALE SAMARBEID	SUM
MATERIELL	20	7	25	12	30	0	0	22	0	4	0	1	0	3	15	0	0	141
MATVARER	7	10	12	0	76	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	106
ADMINISTRATIVE TJENESTER	23	2	7	6	7	1	0	3	4	1	0	0	6	1	1	0	0	64
REISE OG GODTGJØR.	7	2	2	2	5	1	0	0	0	0	0	0	0	16	1	0	0	37
TRANSPORT	7	2	68	8	13	3	0	8	1	2	0	11	1	0	20	0	0	144
ENERGI/STRØM	0	0	0	16	0	0	0	16	0	14	0	27	42	1	5	0	0	122
FJERNVARME	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FYRINGSOLJE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NATURGASS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BIOENERGI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
INVENTAR OG UTSTYR	8	4	4	2	13	1	0	4	2	2	0	4	2	0	8	0	0	54
BYGG OG INFRASTRUKTUR	17	4	20	3	13	11	0	53	1	3	0	103	85	3	1	0	0	315
ANNEN DRIFT AV BYGG	4	3	47	3	21	0	0	525	0	1	0	17	4	0	221	0	0	846
KONSULENTTJENESTER	2	0	9	0	0	0	0	5	1	2	0	0	0	3	1	0	0	23
KJØP FRA ANDRE, OFF	33	0	3	10	6	5	24	0	0	1	0	0	0	3	12	0	0	98
KJØP FRA ANDRE, PRIVATE	2	43	10	8	20	7	0	9	1	1	0	0	0	2	0	0	0	102
KJØP FRA ANDRE, IKS, KF	0	0	0	1	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
SUM	131	76	206	71	206	31	24	646	12	31	0	164	141	31	287	0	0	2 057

Tabell 8: Klimafotavtrykk for Herøy kommune i år 2020, detaljert nivå, tall i tonn CO₂e

Figur 13: Klimafotavtrykk for Herøy kommune i år 2020, detaljert nivå, tall i tonn CO₂e

2.3.5 Utvikling over tid

Klimafotavtrykket til Herøy kommune har gått opp og ned noen ganger fra 2001 til 2020 som vist i Tabell 9 og Figur 14.¹ Det nådde en topp i 2014 og har gått ned i de tre siste årene. Sammenlignet med 2019 er det i 2020 en reduksjon på 9 %.

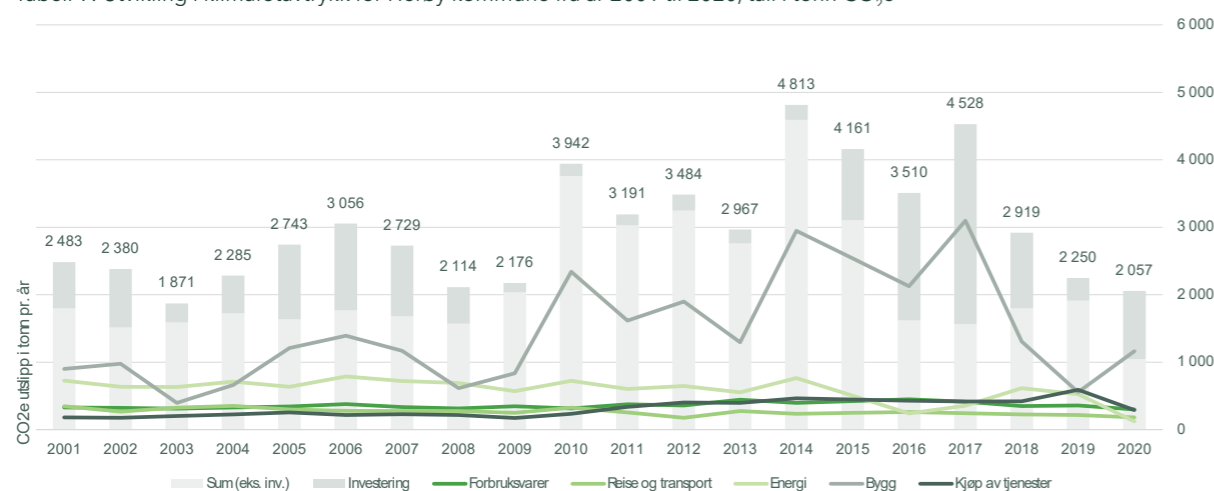
Forbruksvarer har økt jevnt frem til 2016, og har gått litt ned siden da. Reise og transport har gått ned over perioden. Utslipp fra energi

økte jevnt frem mot 2014, men gikk ned i 2016 og i 2020. Kategorien kjøp av tjenester har økt jevnt, men med et hopp i 2011-12 og 2019, før den gikk ned i 2020. Byggekategorien viser mest variasjon, sannsynligvis som et resultat av byggeprosjekter og investering.

Investeringer sto for 38 % av de totale utslippene i 2018, 15 % i 2019 og 49 % i 2020. I disse tre årene her kommer over 52 % av investeringene fra bygg og infrastruktur.

ÅR	FORBRUKSVARER	REISE & TRANSPORT	ENERGI	BYGG & INFRASTRUKTUR	KJØP AV TJENESTER	SUM
2001	331	346	726	899	181	2 483
2002	324	268	635	977	176	2 380
2003	313	325	634	396	203	1 871
2004	330	353	712	662	227	2 285
2005	345	299	635	1 210	254	2 743
2006	379	280	788	1 391	218	3 056
2007	335	277	721	1 167	229	2 729
2008	313	277	691	615	218	2 114
2009	347	249	570	837	173	2 176
2010	315	325	725	2 340	236	3 942
2011	376	257	603	1 617	339	3 191
2012	360	176	648	1 898	402	3 484
2013	444	277	553	1 296	398	2 967
2014	397	236	765	2 948	466	4 813
2015	423	249	502	2 538	448	4 161
2016	449	263	240	2 127	431	3 510
2017	414	244	355	3 097	419	4 528
2018	350	227	615	1 306	419	2 919
2019	358	219	528	555	590	2 250
2020	301	181	122	1 162	291	2 057

Tabell 9: Utvikling i klimafotavtrykk for Herøy kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO₂e

Figur 14: Utvikling i klimafotavtrykk Herøy kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO₂e

¹ Data for 2015 er estimert som et gjennomsnitt mellom data fra 2014 og 2016.

2.4 LEIRFJORD KOMMUNE

Figur 15: Foto: Hogne Nersund Larsen

2.4.1 Om Leirfjord kommune

Leirfjord er en kystkommune midt på Helgeland i Nordland. Leirfjord kommune har et totalareal på 465,3 km². Per 1. januar 2020 hadde Leirfjord kommune et folketall på 2 294.

Kommunen har en sentral beliggenhet i regionen, med nærhet til større arbeidsmarkeds-sentra og utdanningsinstitusjoner. Leland er administrasjonssted. Jordbruk er den dominerende næring i Leirfjord. Kommunal virksomhet sysselsetter imidlertid flest personer i kommunen.

Leirfjord kommune har en variert natur med fjorder, fjell, rike fiskeelver og fiskevann. I tillegg til gode muligheter til hav- og fjordfiske innbyr naturen til et variert jakt-, fiske- og friluftsliv.

Leirfjord har nær tilknytning til både flyplass, jernbane, E6 og kystleia.⁷

2.4.2 Klimaarbeid i kommunen

I september 2021 vedtok Leirfjord kommune kommuneplanens samfunnsdel for 2021-2032 og tok inn relevante bærekraftsmål og la disse til grunn for utarbeidelse av kommuneplanen. Leirfjord har løftet frem ni prioriterte bærekraftsmål for videreutviklingen av Leirfjord-samfunnet. Disse ni målene er:

- God helse
- God utdanning
- Rent vann og gode sanitærforhold
- Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Innovasjon og infrastruktur
- Bærekraftige byer og samfunn
- Ansvarlig forbruk og produksjon
- Stoppe klimaendringene
- Samarbeid for å nå målene

Innenfor klima og miljø ønsker kommunen å jobbe for gi flest mulig tilgang til trygg og sikker vannforsyning, fokusere på klimatilpassing for sikring av blågrønne arealer og lokal håndtering av overvann. De skal også legge til rette for fornybare energiløsninger og stille miljøkrav i alle anskaffelser, samt være en pådriver for bærekraftig drift og utvikling av landbruksarealer.

⁷ Leirfjord Kommune, Om Leirfjord, <https://www.leirfjord.kommune.no/om-leirfjord.190177.no.html>

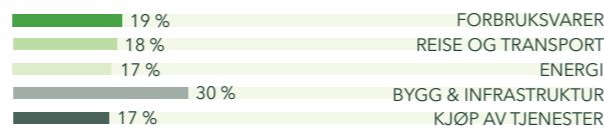
2.4.3 Resultater, hovednivå

Leirfjord kommune har som følge av sin egen virksomhet i 2020 et totalt klimafotavtrykk på 2 720 tonn CO₂ ekvivalenter. Per innbygger utgjør dette et klimafotavtrykk på 1 186 kg CO₂ ekvivalenter, noe som er høyere enn gjennomsnittet for fylke (982 kg CO₂e) og landsgjennomsnittet (894 kg CO₂e), som illustrert i Figur 2.

I Tabell 10 og Figur 16 er klimafotavtrykket på hovedkategorinivå for Træna kommune illustrert. Fra dette kan man finne områder som man må se nærmere på.

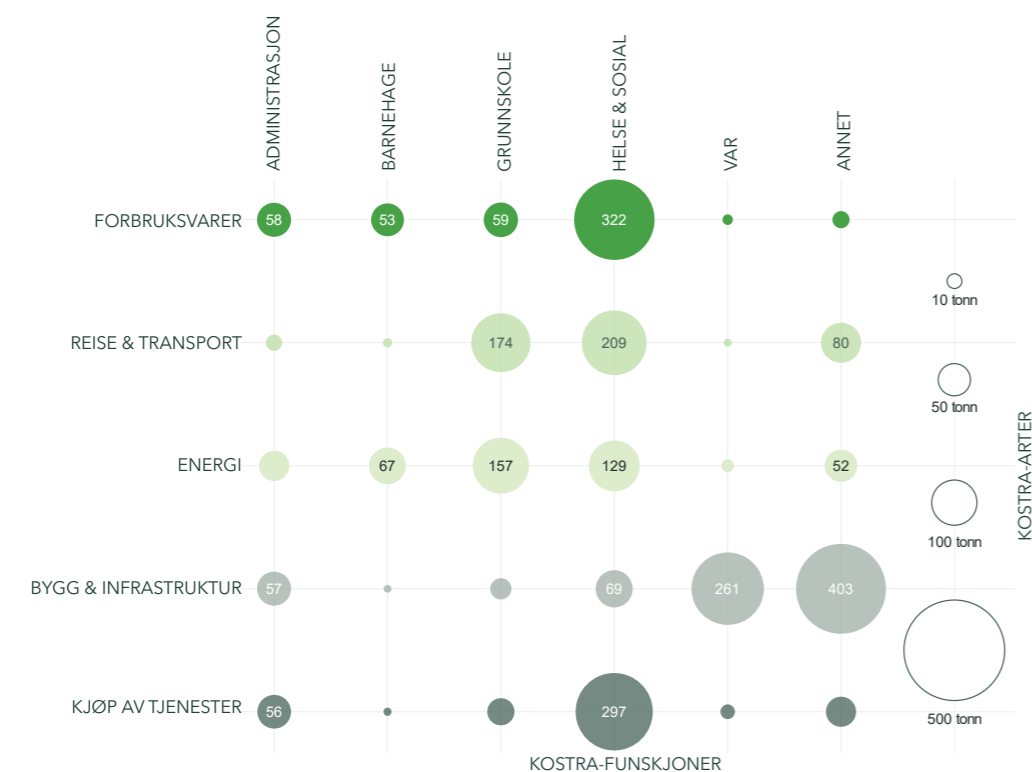
Bygg og infrastruktur har det høyeste bidraget med 816 tonn. Andre bidrag på hovedkategorinivå ligger relativt jevnt fordelt med 513 tonn på forbruksvarer, 483 tonn på reise og transport, 458 tonn på energi og 450 tonn på kjøp av tjenester. Kjøp av tjenester er både private og offentlig tjenester, der private barnehager og konsulenttjenester er eksempler på det førstnevnte, og aktivitet til IKS'er er eksempel på sistnevnte.

HOVEDGRUPPER	ADMINISTRASJON	BARNEHAGE	GRUNNSKOLE	HELSE & SOSIAL	VAR	ANNET	SUM
FORBRUKSVARER	58	53	59	322	6	15	513
REISE OG TRANSPORT	13	4	174	209	3	80	483
ENERGI	46	67	157	129	8	52	458
BYGG & INFRASTRUKTUR	57	3	23	69	261	403	816
KJØP AV TJENESTER	56	3	36	297	11	45	450
SUM	230	131	449	1 026	288	595	2 720

Tabell 10: Klimafotavtrykk for Leirfjord kommune i år 2020, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO₂e

Fordelt på tjenesteområder har helse og sosial det desidert høyeste bidraget på over 1 026 tonn CO₂e. Grunnskole har et bidrag på 449 tonn, vann, avløp og renovasjon (VAR) på 288 tonn, administrasjon på 230 tonn og barnehage på 131 tonn. Samlekategorien «annet», som inkluderer andre tjenester, bidrar med 595 tonn. Denne kategorien har viktige bidrag fra kommunale boliger, samferdsel, kultur, og brann og ulykke.

Figur 16: Klimafotavtrykk for Leirfjord kommune i år 2020, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO₂e

2.4.4 Resultater, detaljert nivå

I Tabell 11 og Figur 17 er klimafotavtrykket til Leirfjord kommune fra 2020 illustrert i mer detalj. Her er for eksempel hovedkategorien forbruksvarer delt inn i materiell (180 tonn), matvarer (260 tonn), adm. tjenester (43 tonn) og inventar og utstyr (72 tonn). For energi dominerer ikke overraskende strøm, beregnet med nordisk el-miks på 126 g CO₂e/kWh.

Hovedkategorien bygg og infrastruktur er dessverre lite videre inndelt i KOSTRA-systemet. Her er derfor kun «annen drift av bygg» skilt ut som et eget bidrag. Dette inkluderer også bidrag fra annen infrastruktur som innen VA og vei. Selv om det er spesielt høye bidrag innen hovedkategorien bygg, det er viktig å være klar over at slike investeringer, over et livsløp, kan være positivt for både klima og miljø.

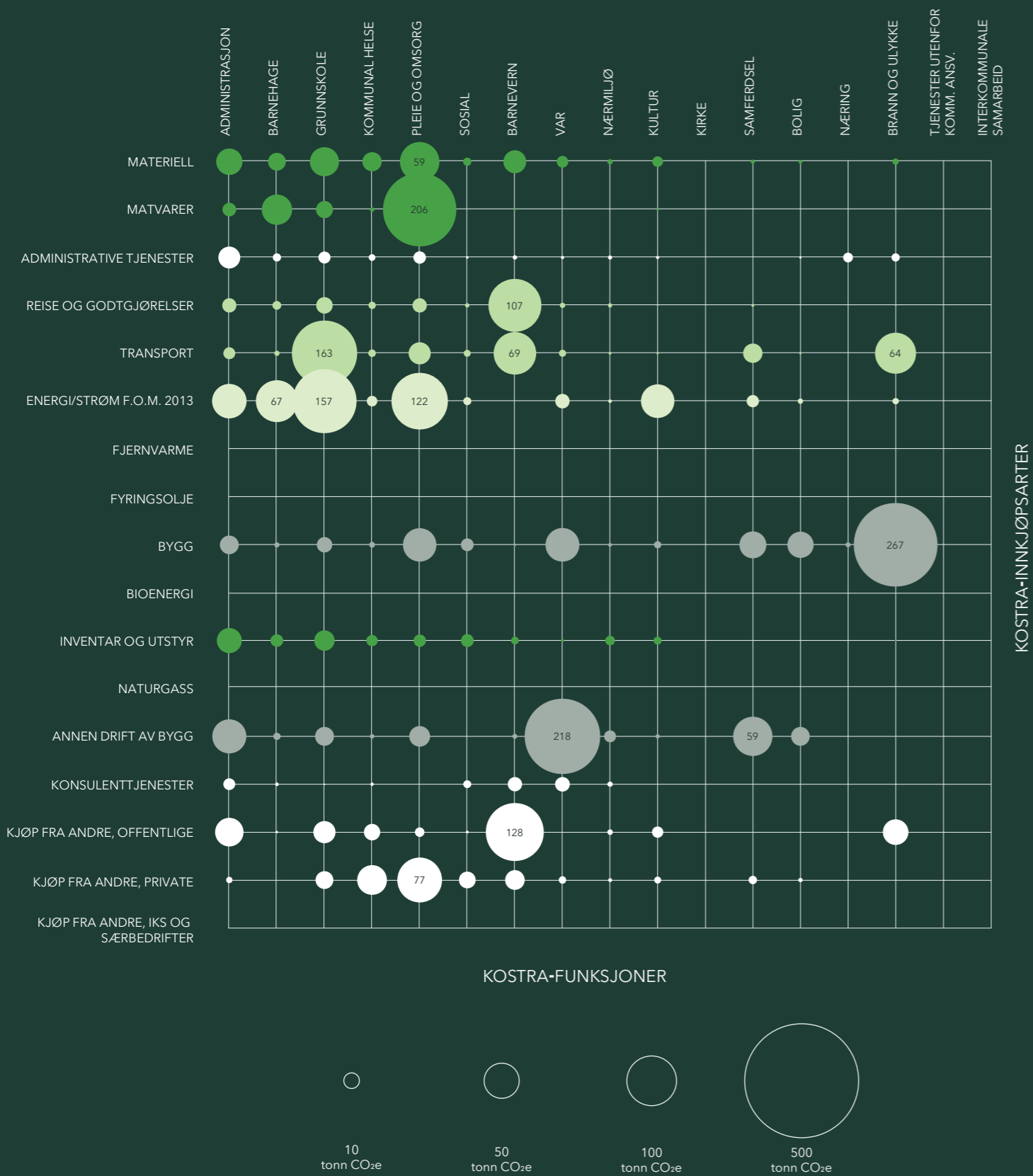
Ved f.eks. bygging av nye kommunale bygg med lav energibruk, og investeringer i VA-nett som bedrer kvaliteten på tjenesten.

I klimakost legger man hele klimabidraget til det året investeringen gjøres og ikke fordelt utover levetiden. Dette gjør imidlertid at investeringer slår betydelig ut i klimaregnskapet. Tjenestekjøp fordeler seg på konsulenttjenester (26 tonn), andre offentlige tjenester (223 tonn), private tjenester (158 tonn).

Det er også et tydelig bidrag fra transport i grunnskole med 163 tonn CO₂e. Dette er for det meste kjøp av transporttjenester, som i all hovedsak er scope 3 bidrag. Kommunen bør innarbeide gode rutiner på å stille klima og miljøkrav i sine anskaffelser for å påvirke klimabidraget til disse.

FUNKSJON	ADMINISTRASJON	BARNEHAGE	GRUNNSKOLE	KOMMUNAL HELSE	PLEIE OG OMSORG	SOSIAL	BARNEVERN	VAR	NÆRMILJØ	KULTUR & IDRETT	KIRKE	SAMFERDSEL	KOMMUNALE BOLIG	NÆRING	BRANN OG ULYKKE	TJENESTER	INTERKOMMUNALE SAMARBEID	SUM
MATERIELL	27	12	32	14	59	3	20	5	1	4	0	1	1	0	2	0	0	180
MATVARER	7	35	11	1	206	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	260
ADMINISTRATIVE TJENESTER	18	3	6	2	6	0	1	0	1	0	0	0	0	4	3	0	0	43
REISE OG GODTGJØR.	8	3	10	2	8	1	107	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	141
TRANSPORT	5	1	163	2	19	2	69	2	0	0	0	14	0	0	64	0	0	342
ENERGI/STRØM	46	67	157	4	122	3	0	8	1	43	0	6	1	0	2	0	0	458
FJERNVARME	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FYRINGSOLJE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NATURGASS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BIOENERGI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
INVENTAR OG UTSTYR	24	6	16	5	6	6	2	0	4	2	0	0	0	0	0	0	0	72
BYGG OG INFRASTRUKTUR	13	1	9	1	43	6	0	43	1	2	0	28	26	1	267	0	0	443
ANNEN DRIFT AV BYGG	44	2	14	1	16	0	1	218	5	1	0	59	13	0	0	0	0	374
KONSULENTTJENESTER	5	1	0	0	0	2	8	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	26
KJØP FRA ANDRE, OFF	31	0	19	10	3	0	128	0	1	5	0	0	0	0	25	0	0	223
KJØP FRA ANDRE, PRIVATE	2	0	12	34	77	11	15	2	1	2	0	3	1	0	0	0	0	158
KJØP FRA ANDRE, IKS, KF	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SUM	230	131	449	77	565	34	351	288	15	60	0	110	43	5	362	0	0	2 720

Tabell 11: Klimafotavtrykk for Leirfjord kommune i år 2020, detaljert nivå, tall i tonn CO₂e

Figur 17: Klimafotavtrykk for Leirfjord kommune i år 2020, detaljert nivå, tall i tonn CO₂e

2.4.5 Utvikling over tid

Klimafotavtrykket til Leirfjord kommune utviklet seg relativt jevnt fra 2001 til 2020, men med tre toppe i 2007, 2013 og 2017 som vist i Tabell 12 og Figur 18. Utslippene i 2020 er 10 % lavere enn i 2019.

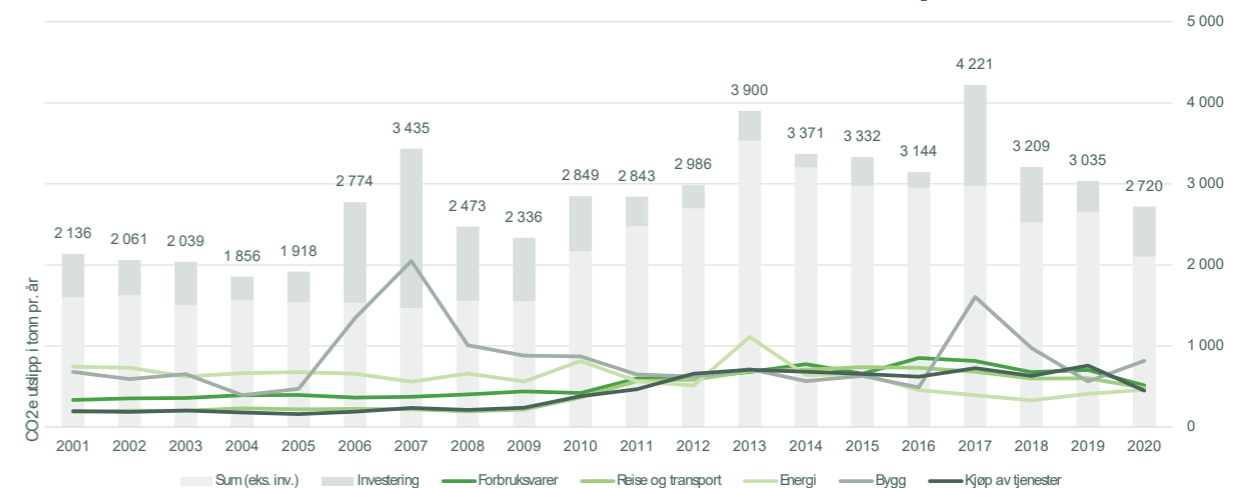
Forbruksvarer økte relativt jevnt frem til 2016, deretter har utslippene gått ned. Reise og transport nådde en topp i 2015 med et hopp i

2010-11, og har gått litt ned etter det. Utslipp fra energi utviklet seg relativt jevnt, men med en topp i 2013. Kategorien kjøp av tjenester har økt jevnt, men med et hopp i 2011-13 og en reduksjon i 2020. Bygge kategorien viser mest variasjon, sannsynligvis som et resultat av byggeprosjekter og investering.

Investeringer sto for 21 % av de totale utslippene i 2018, 13 % i 2019 og 23 % i 2020. I disse tre årene her kommer over 39 % av investeringene fra bygg og infrastruktur.

ÅR	FORBRUKSVARER	REISE & TRANSPORT	ENERGI	BYGG & INFRASTRUKTUR	KJØP AV TJENESTER	SUM
2001	333	186	743	679	195	2 136
2002	352	201	730	592	187	2 061
2003	359	201	622	653	204	2 039
2004	393	230	665	392	178	1 856
2005	394	218	676	472	158	1 918
2006	362	222	658	1 345	188	2 774
2007	373	219	558	2 050	234	3 435
2008	402	194	659	1 009	209	2 473
2009	439	216	561	882	239	2 336
2010	419	365	814	871	380	2 849
2011	599	566	564	648	466	2 843
2012	611	585	511	622	657	2 986
2013	680	686	1 113	715	706	3 900
2014	774	708	641	567	682	3 371
2015	658	739	650	630	655	3 332
2016	851	731	456	487	619	3 144
2017	815	683	392	1 604	727	4 221
2018	677	599	328	974	630	3 209
2019	705	601	410	562	758	3 035
2020	513	483	458	816	450	2 720

Tabell 12: Utvikling i klimafotavtrykk for Leirfjord kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO₂e

Figur 18: Utvikling i klimafotavtrykk for Leirfjord kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO₂e

2.5 TRÆNA KOMMUNE

Figur 19: Foto: Jan Helge Andersen

2.5.1 Om Træna kommune

Træna kommune er Norges eldste fiskevær, med oldtidsfunn fra nærmere 9 000 år tilbake. Træna er en liten kommune med nesten 500 innbyggere og er spesiell geografisk med sin plassering på kanten av storhavet.

Kommunen består av mer enn 418 øyer, holmer og skjær, men den faste bosetningen begrenser seg til øyene Husøy, Selvær, Sanna og Sandøy. Kommunesentret ligger på Husøy. Lengre nord finner vi Sanna, Sandøy, Holmen og Dørvær, og med Selvær som siste øygruppe lengst nord.

Fiske har alltid vært hovednæringsvei i Træna. I tillegg til ordinært kystfiske finner du også fiskerindustri og fiskoppdrett. Ut over dette fins det flere andre bedrifter som bidrar til å gjøre samfunnet produktivt og livskraftig.⁹

Træna fikk i 1976 Nordlands første hurtigbåtrute som nå forbinder Træna med Nesna, Stokkvågen og Sandnessjøen samt mange av de omliggende øyene. Lokalbåtrute trafikkerer de mindre øyene.²

2.5.2 Klimaarbeid i kommunen

I 2017 vedtok Træna kommune samfunnsdelen av kommuneplanen Træna 2030. Et av målene i denne planen er å være et miljøsmart øysamfunn. Her er det satt tre delmål om hvordan de ønsker at Træna skal være i 2030.

- Et miljøbevist samfunn hvor inbyggere, bedrifter og kommune tar ansvar for miljøet
- Jobber aktivt for å få til miljøsmarte transportløsninger i fremtiden
- Vindkraft i Træna

En av strategiene for å nå målene er å følge handlingsplanen vedtatt i kommunedelplan Klima og energi fra 2010. Visjonen for planen er: "Sikre en bærekraftig utvikling uten å ødelegge for kommende generasjoner".

Det er satt tre hovedmål i planen, som varte fra 2010-2020. Disse målene er:

- Redusere klimagassutslippene
- Effektiv og riktig energibruk
- Øke andelen og bruken av nye, fornybare energikilder

Det foreligger ikke oppdaterte tall for å beregne klimafotavtrykket til Træna kommune i 2020, det er derfor tatt utgangspunkt i siste år med oppdaterte tall, 2016.

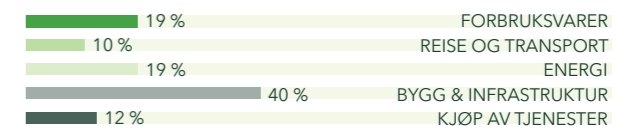
2.5.3 Resultater, hovednivå

Træna kommune har som følge av sin egen virksomhet i 2016 et totalt klimafotavtrykk på 1014 tonn CO₂ ekvivalenter. Per innbygger utgjør dette et klimafotavtrykk på 2122 kg CO₂ ekvivalenter, noe som er høyere enn gjennomsnittet for fylke (982 kg CO₂e) og landsgjennomsnittet (894 kg CO₂e), som illustrert i Figur 2.

I Tabell 13 og Figur 20 er klimafotavtrykket på hovedkategorinivå for Træna kommune illustrert. Fra dette kan man finne områder som man må se nærmere på.

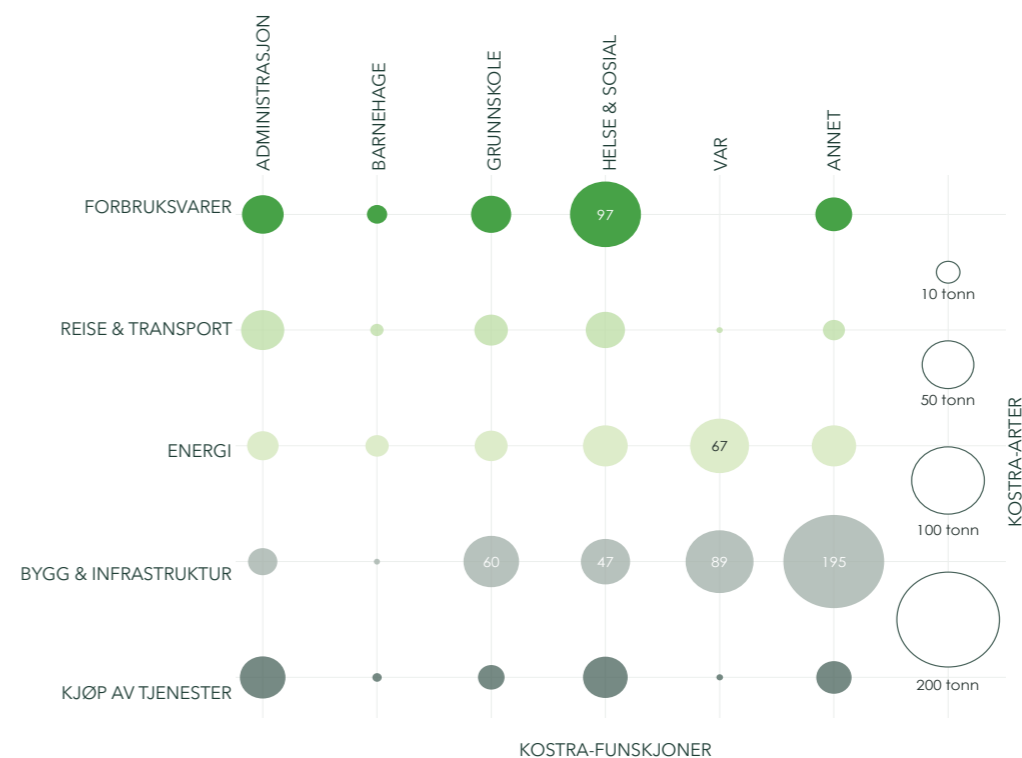
Bygg og infrastruktur har det høyeste bidraget med 408 tonn. Forbruksvarer og energi følger like etter med bidrag på henholdsvis 195 tonn og 193 tonn. Kjøp av tjenester har også et bidrag på 118 tonn. Dette er både private og offentlig tjenester, der private barnehager og konsulenttjenester er eksempler på det førstnevnte, og aktivitet til IKS'er er eksempel på sistnevnte. Reise og transport har det laveste bidraget på 100 tonn.

HOVEDGRUPPER	ADMINISTRASJON	BARNEHAGE	GRUNNSKOLE	HELSE & SOSIAL	VAR	ANNET	SUM
FORBRUKSVARER	33	8	31	97	0	26	195
REISE OG TRANSPORT	36	3	22	30	1	9	100
ENERGI	19	10	21	38	67	38	193
BYGG & INFRASTRUKTUR	17	1	60	47	89	195	408
KJØP AV TJENESTER	40	2	13	38	1	24	118
SUM	145	24	146	250	157	293	1014

Tabell 13: Klimafotavtrykk for Træna kommune i år 2016, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO₂e

Fordelt på tjenesteområder har samlekategori «annet», som inkluderer andre tjenester, det høyeste bidraget på over 8 683 tonn CO₂e. Denne kategorien har viktige bidrag fra kommunale boliger, samferdsel, kultur, og brann og ulykke. Grunnskole etterfølger med 6 457 tonn. Vann, avløp og renovasjon (VAR) har et bidrag på 6 382 tonn, helse og sosial har et bidrag på 5 978 tonn, barnehage på 3 457 tonn og administrasjon på 1 495 tonn.

Figur 20: Klimafotavtrykk for Træna kommune i år 2016, fordelt på hovedkategori, tall i tonn CO₂e

8 Træna kommune, Om Træna, <https://www.trana.kommune.no/om-traena.423988.no.html>

9 Træna, Store norske leksikon, <https://snl.no/Tr%C3%A6na>

2.5.4 Resultater, detaljert nivå

I Tabell 14 er klimafotavtrykket til Træna kommune fra 2016 illustrert i litt mer detalj. På grunn av manglende dataunderlag fra de siste årene vil ikke resultatene for Træna være like detaljerte som de øvrige kommunene i dette notatet.

Hovedkategorien bygg og infrastruktur er dessverre lite inndelt i KOSTRA-systemet. Denne posten inkluderer også bidrag fra infrastruktur som innen VA og vei. Selv om det er spesielt høye bidrag innen hovedkategorien bygg og infrastruktur, det er viktig å være klar over at slike investeringer, over et livsløp, kan være positivt for både klima og miljø.

Ved f.eks. bygging av nye kommunale bygg med lav energibruk, og investeringer i VA-nett som bedrer kvaliteten på tjenesten.

I klimakost legger man hele klimabidraget til det året investeringen gjøres og ikke fordelt utover levetiden. Dette gjør imidlertid at investeringer slår betydelig ut i klimaregnskapet.

HOVEDKATEGORI	ADMINISTRASJON	BARNEHAGE	GRUNNSKOLE	KOMMUNAL HELSE	PLEIE OG OMSORG	SOSIAL	BARNEVERN	VAR	NÆRMILJØ	KULTUR & IDRETT	KIRKE	SAMFERDSEL	KOMMUNALE BOLIG	NÆRING	BRANN OG ULYKKE	TJENESTER	INTERKOMMUNALE SAMARBEID	SUM
FORBRUKSVARER	33	8	31	26	71	0	0	0	1	2	0	1	0	20	1	2	0	195
REISE OG TRANSPORT	36	3	22	20	10	0	0	1	0	0	1	0	0	8	0	0	0	100
ENERGI	19	10	21	2	36	0	0	67	0	23	0	11	4	0	0	0	0	193
BYGG OG INFRASTRUKTUR	17	1	60	2	45	0	0	89	6	2	1	168	7	11	1	0	0	408
KJØP AV TJENESTER	40	2	13	4	13	4	17	1	4	10	0	0	3	2	5	0	0	118
SUM	145	24	146	53	175	4	17	157	11	37	2	180	14	41	6	2	0	1014

Tabell 14: Klimafotavtrykk for Træna kommune i år 2016 detaljert nivå, tall i tonn CO₂e

2.5.5 Utvikling over tid

Klimafotavtrykket til Træna kommune utviklet seg relativt jevnt fra 2001 til 2020 som vist i Tabell 15 og Figur 22.

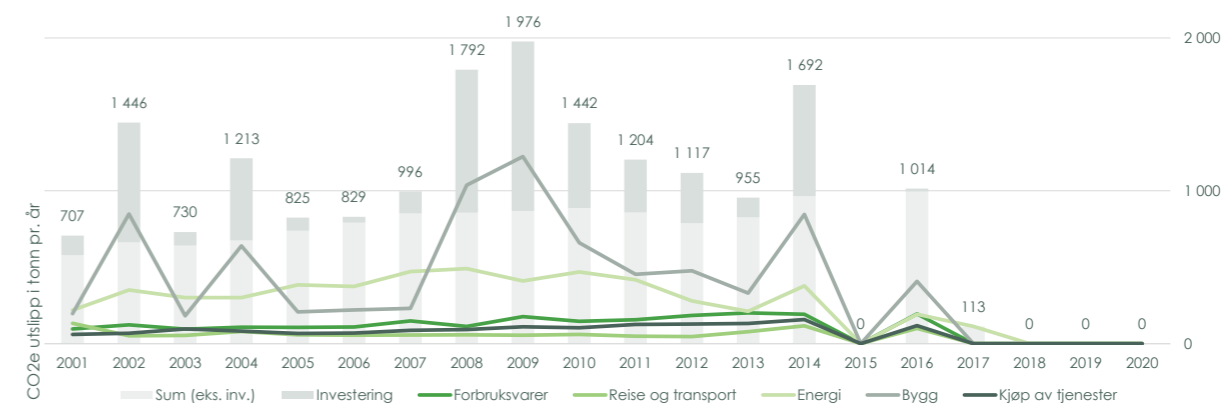
Forbruksvarer økte relativt jevnt frem til 2013, og har deretter ligget jevnt de to siste årene med data. Reise og transport nådde en topp i 2014, og har gått litt ned i 2016. Utslipp fra energi økte noe frem mot 2010, men har hatt en nedgang siden da.

Kategorien kjøp av tjenester har økt jevnt, men med en topp i 2014, og gikk ned igjen i 2016. Byggekategorien viser mest variasjon, sannsynligvis som et resultat av byggeprosjekter og investering.

Investeringer sto for 43 % av de totale utslippene i 2014 og bare 2 % i 2016. Frem til 2014 kommer alle utslippene fra investeringer fra bygg og infrastruktur. I 2016 kommer en liten andel også fra kjøp av tjenester.

ÅR	FORBRUKSVARER	REISE & TRANSPORT	ENERGI	BYGG & INFRASTRUKTUR	KJØP AV TJENESTER	SUM
2001	97	134	220	196	61	707
2002	124	52	352	849	69	1446
2003	96	55	301	182	96	730
2004	109	80	302	640	83	1213
2005	107	58	384	209	67	825
2006	109	55	375	220	70	829
2007	149	57	472	230	87	996
2008	114	58	491	1036	93	1792
2009	177	55	411	1224	110	1976
2010	147	61	469	661	104	1442
2011	157	49	418	454	126	1204
2012	184	47	280	477	129	1117
2013	202	79	211	330	133	955
2014	193	117	379	845	158	1692
2015	0	0	0	0	0	0
2016	195	100	193	408	118	1014
2017	0	0	113	0	0	113
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0

Tabell 15: Utvikling i klimafotavtrykk for Træna kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO₂e

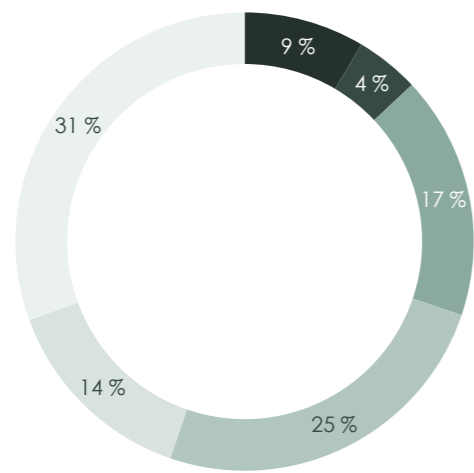
Figur 21: Utvikling i klimafotavtrykk for Træna kommune fra år 2001 til 2020, tall i tonn CO₂e

3 Oppsummering

De fem Helgeland kommunene i denne rapporten har i 2020 et totalt klimafotavtrykk fra sin egen virksomhet på 14 997 tonn CO₂e.

Bygg, infrastruktur og tilhørende energi utgjør 38 % av klimaforavtrykket til kommunene i 2020. Dette viser viktigheten av høye miljø og klimaambisjoner i alle investeringer innen dette i fremtiden. Dette gjelder ikke bare skoler og formålsbygg, men også veier og VA-anlegg.

Det er viktig å være klar over at slike investeringer over et livsløp kan være positivt klima og miljømessig, f.eks. bygging av nye kommunale bygg med lavt energibruk, og investeringer i VA-nett som bedrer kvaliteten på tjenesten.

- Administrasjon 9%
- Barnehage 5%
- Grunnskole 17%
- Helse & Sosial 25%
- VAR 14%
- Annet 31%

Figur 22: Klimafotavtrykk for alle fem kommuner i år 2020, fordelt på KOSTRA-funksjon

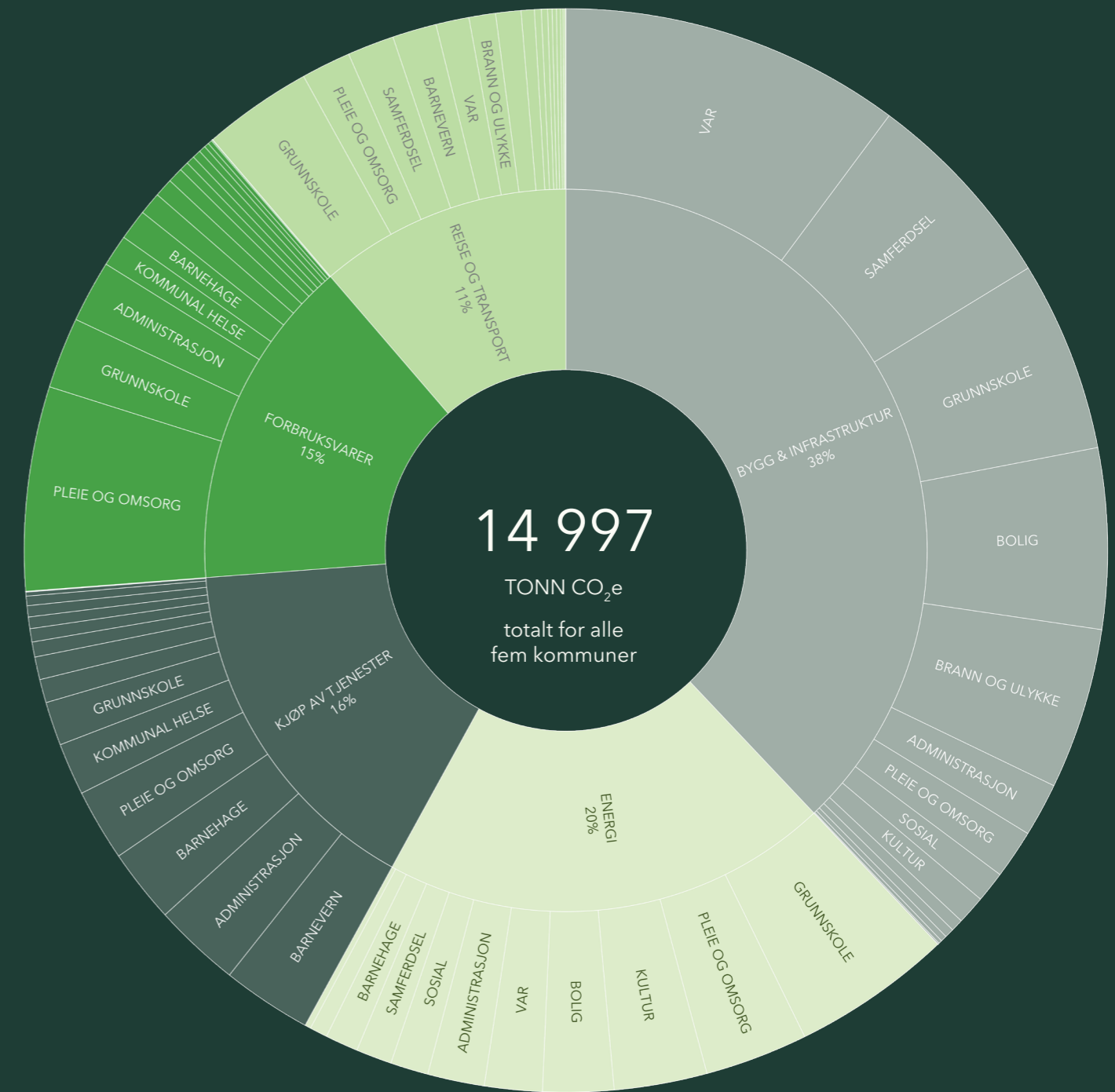
De **TRE TJENESTEOMRÅDENE** med størst bidrag til klimafotavtrykket:

- 1 GRUNNSKOLE;
- 2 VANN, AVLØP OG RENOVASJON (VAR); OG
- 3 PLEIE OG OMSORG.

I klimakost så legger man hele klimabidraget til det året investeringen gjøres siden det er da man bestemmer teknologi og materialvalg. Dette gjør imidlertid at investeringer slår betydelig ut i klimaregnskapet.

De resterende hovedkategoriene fordeler seg mellom energi (20 %), tjenestekjøp (16 %), forbruksvarer (15 %) og reise og transport (11 %). Tjenestekjøp og reise og transport er i all hovedsak scope 3 bidrag gjennom innkjøp av varer og tjenester. Dette er et bredt spekter av ulike varer og tjenester, og kommunene må innarbeide gode rutiner på å stille klima og miljøkrav i sine anskaffelser for å påvirke klimabidraget til disse.

Resultater fordelt på KOSTRA-funksjon er illustrert i Figur 23 og fordelt på KOSTRA-innkjøpsart i Figur 24.

Figur 23: Klimafotavtrykk for alle fem kommuner i år 2020, fordelt på KOSTRA-innkjøpsart

Vedlegg 1: Kategoriseringer innkjøp

HOVEDKATEGORI	UNDERKATEGORI	DETALJERT KATEGORI
FORBRUKSVARER	Materiell	Kontormateriell Undervisningsmaterieill Medisinsk forbruksmaterieill Medikamenter Matvarer Annet forbruksmaterieill/råvarer og tjenester
	Matvarer Inventar og utstyr	Matvarer Inventar og utstyr
REISE OG TRANSPORT	Reiser og godtgjørelser	Opplæring og kurs Utgifter og godtgjørelser for reiser, diett, bil o.l. som er oppgavepliktige Andre oppgavepliktige godtgjørelser
	Transport	Transportutgifter og drift av egne transport- midler Kjøp, leie og leasing av transportmidler
ENERGI	Energi/Strøm f.o.m. 2013	Energi/Strøm f.o.m. 2013
	Fjernvarme	Fjernvarme
	Fyringsolje	Fyringsolje
	Naturgass	Naturgass
	Bioenergi	Bioenergi
BYGG OG INFRASTRUKTUR	Bygg og infrastruktur	Leie av lokaler og grunn Vedlikehold og byggetjenester Grunnerverv Kjøp av eksisterende
	Annen drift av bygg	Serviceavtaler og reparasjoner Materialer til vedlikehold Renhold, vaskeri- og vaktmestertjenester
KJØP AV TJENESTER	Konsulenttjenester	Konsulenttjenester
	Kjøp fra andre, offentlige	Fra staten Fra fylkeskommuner Fra kommuner
	Kjøp fra andre, private	Kjøp fra andre, private
	Kjøp fra andre, IKS og særbedrifter	Kjøp fra IKS der kommunen/ fylkeskommunen selv er deltager Fra egne særbedrifter

Vedlegg 2: Kategoriseringer tjenesteområder

HOVEDKATEGORI	UNDERKATEGORI	DETALJERT KATEGORI			
ADMINISTRASJON		100 Politisk styring 110 Kontroll og revisjon 120 Administrasjon 121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvalt. 130 Administrasjonslokaler 170 Årets premieavvik 171 Amortisering av tidligere års premieavvik 172 Pensjon 173 Premiefond 180 Diverse fellesutgifter 190 Interne serviceenheter			
	BARNEHAGE	201 Førskole 211 Styrket tilbud til førskolebarn 221 Førskolelokaler og skuss			
		GRUNNSKOLE	202 Grunnskole 213 Voksenopplæring 214 Spesialskoler 215 Skolefritidstilbud 222 Skolelokaler 223 Skoleskuss		
			HELSE & SOSIAL	Kommunal helse	232 Forebygging, helsestasjons og skolehelsetj, 233 Annet forebyggende helsearbeid 241 Diagnose, behandling, re-/habilitering
	Pleie og omsorg			234 Aktivisering og servicetj., eldre, funksjonsh. 253 Pleie, omsorg, hjelp, rehabilitering i institusjon 254 Kjernetjenester, pleie, omsorg, hjemmeh. 255 Medfinansiering somatiske tjenester 256 Akutthjelp helse- og omsorgstjenesten 261 Institusjonslokaler	
				Sosial	242 Råd, veiledning og sosial forebyggende arbeid 243 Tilbud til personer med rusproblemer 265 Kommunalt disponerte boliger 273 Kommunale sysselsettingstiltak 275 Introduksjonsordningen 276 Kvalifiseringsordningen 281 Økonomisk sosialhjelp
					Barnevern

HOVEDKATEGORI	UNDERKATEGORI	DETALJERT KATEGORI
VAR		340 Produksjon av vann
		345 Distribusjon av vann
		350 Avløpsrensing
		353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann
		354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.
		355 Innsamling av husholdningsavfall
		357 Gjenvinning og sluttbeh. av husholdningsavfall
ANNET	Nærmiljø	300 Fysisk tilrettelegging og planlegging
		301 Plansaksbehandling
		302 Bygge- og delesaksbehandling og seksjonering
		303 Kart og oppmåling
		304 Bygge og delesaksbeh., ansvarsrett, utslippstil.
		305 Eierseksjonering
		335 Rekreasjon i tettsted
		360 Naturforvaltning og friluftsliv
		365 Kulturminnevern
	Kultur	370 Bibliotek
		373 Kino
		375 Muséer
		377 Kunstformidling
		380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg
		381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg
		383 Musikk- og kulturskoler
		385 Andre kulturaktiv., tilskudd kultur/idrettsbygg
		386 Kommunale kulturbygg
	Kirke	390 Den norske kirke
		392 Andre religiøse formål
		393 Kirkegårder, gravlunder og krematorier
	Samferdsel	330 Samferdselsbedrifter/transporttiltak
		332 Kommunale veier, miljø/trafiksikkerhet, parkering
		333 Kommunale veier, nyanlegg, drift og vedlikehold'
		334 Kommunale veier, miljø og trafiksikkerhetstiltak'
	Bolig	265 Kommunalt disponerte boliger
		283 Bistand etablering og opprettholdelse egen bolig
		315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak
	Næring	320 Kommunal næringsvirksomhet
		321 Konesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg
		325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet
		329 Landbruksforvaltning og landbasert næringsutvikling
	Brann og ulykke	338 Forebygging av branner og andre ulykker
		339 Beredskap mot branner og andre ulykker
	Tjenester utenfor komm. ansv.	285 Tjenester utenfor ord. kom. ansvarsområde
Interkommunale samarbeid	290 Interkommunale samarbeid (§27- samarbeid)	

